

Urban

Data Center

EINDHOVEN

Senioren: Clusteranalyse Eindhoven

In samenwerking met UDC Eindhoven

Niky van Geffen, Gino Dingena
en Manon Joosten (CBS)
René Kerkwijk (Gemeente Eindhoven)

Mei 2020

Inhoud

1. Inleiding 3

- 1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek 3
- 1.2 Een iteratief proces 3
- 1.3 Analyse 4
- 1.4 Leeswijzer 5

2. Onderzoeksbeschrijving 5

- 2.1 Populatie 5
- 2.2 Variabelen 5

3. Resultaten 7

- 3.1 Senioren in Eindhoven 7
- 3.2 Cluster 1: Gehuwd zonder kinderen 10
- 3.3 Cluster 2: Alleenstaand zonder kinderen 12
- 3.4 Cluster 3: Hulpbehoevende/afhankelijke 15
- 3.5 Cluster 4: Vrouw, gehuwd met kinderen 18
- 3.6 Cluster 5: Verweduwde of gescheiden vrouw 20
- 3.7 Cluster 6: Alleenstaand met kind in de buurt 23
- 3.8 Cluster 7: Welvarende mannen 26
- 3.9 Cluster 8: Gehuwde mannen in corporatiewoning 28
- 3.10 Samenvatting clusters 31
- 3.11 Buurten Eckart en Vaartbroek 35

4. Vervolg 37

- 4.1 Vervolgonderzoek 37
- 4.2 Dankwoord 39

Bijlage 1:

Bronbestanden en begrippen 39

Bijlage 2:

Centrum voor Beleidsstatistiek en medewerkers 44

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Dit rapport is geschreven in het kader van de transformatieagenda van de gemeente Eindhoven. Het doel van deze agenda is 'betere zorg verlenen tegen lagere kosten'. Eén van de belangrijke opgaven die het uitgangspunt zijn in de transformatieagenda is een vernieuwde samenwerking van partijen. Zo ziet de gemeente nu kansen om met verschillende partijen in de stad te werken aan de maatschappelijke opgaven waar ze voor staan, zoals participatie van uitkeringsgerechtigden en begeleiding naar werk en de mogelijkheid om ouderen langer thuis te laten wonen.

Het huidige rapport is geschreven in het kader van die laatste opgave. Om mensen langer thuis te laten wonen is het project *Bejaardenhuis zonder muren* opgezet. In dit project wil de gemeente de buurten (Eckart en Vaartbroek) zo inrichten dat een bejaardentehuis niet meer nodig is omdat senioren langer zelfstandig thuis wonen. Binnen dit project wordt de inzet van de verschillende partijen zo afgestemd dat langer thuis wonen vanzelfsprekend wordt. Op de lange termijn werkt dit kostenreducerend op de uitgaven voor de langdurige zorg. De bedoeling is dat relevante partijen (o.a. gemeente, woonbedrijf én inwoners) optimaal samenwerken. Tevens draagt dit project bij aan het realiseren van de afspraak die is gemaakt in het kader van de woondeal om te werken aan vernieuwende woonconcepten én sluit het tevens aan bij het rijksprogramma 'Langer thuis', onderdeel van het Pact voor de Ouderenzorg.

Om te bepalen wat er nodig is om ouderen langer thuis te laten wonen is nog veel informatie nodig. De belangrijkste vraag is: Wie zijn die ouderen eigenlijk? Deze vraag wordt in dit rapport beantwoord.

1.2 Een iteratief proces

Voor dit onderzoek is als basis hetzelfde databestand gebruikt als voor de update van de clusteranalyse over het jaar 2017 (2019)¹⁾ op de volledige Eindhovense bevolking. Het eindproduct is de resultante van een intensieve samenwerking tussen de verschillende partijen en het CBS. Zo waren er een aantal iteraties nodig om te komen tot de uiteindelijke set van variabelen die gebruikt zijn in deze analyse. Bijvoorbeeld zorgkosten, Wmo-gebruik en informatie over de partner en kinderen waren specifiek voor deze analyse van belang en zijn extra toegevoegd. Daarnaast was het ook nodig om gezamenlijk keuzes te maken in het afbakenen van de onderzoekspopulatie. Beide partijen waren essentieel; het CBS met haar data en methodologie en de gemeente met haar expertise over de stad en haar inwoners.

De uitkomsten geven meer inzicht in de samenstelling van de populatie van oudere inwoners van Eindhoven en bieden een mooie basis voor verder gesprek. Naar behoefte

¹⁾ Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/45/dashboard-de-inwoners-van-eindhoven-2017>.

kan de gemeente Eindhoven doelgericht verdiepingsvragen stellen. Zo kan de gemeente bijvoorbeeld inzoomen op een cluster aan de hand van verschillende kenmerken, zoals vrijetijdsbesteding, maatschappelijke participatie of gezondheid.

1.3 Analyse

In dit exploratieve onderzoek is gekozen voor een clusteranalyse om de verschillende groepen senioren in de stad in kaart te kunnen brengen. Een clusteranalyse kan gezien worden als een data-exploratie (mining) tool die personen aan de hand van een aantal kenmerken in natuurlijke homogene groepen (clusters) verdeelt. Dit verschaft meer inzicht dan het bivariaat (de relatie tussen twee variabelen) beschrijven van personen met hun kenmerken. De groepen en het aantal groepen zijn vooraf niet bekend. Het belangrijkste streven is om zoveel mogelijk gelijkenis binnen een groep te hebben en zoveel mogelijk verschil tussen de groepen.

Net zoals bij veel andere multivariate analyses draait het ook bij een clusteranalyse om de gegeven set kenmerken van objecten. De set van variabelen wordt gebruikt om de verschillen tussen objecten (personen) te beschrijven. Uiteindelijk heeft hiermee de keuze van de kenmerken die worden meegenomen invloed op het uiteindelijke resultaat.

Voor dit onderzoek is er specifiek gekozen voor een 'two step' clusteranalyse. Er is voor deze methode gekozen omdat het onderliggend algoritme dat gebruikt wordt in deze procedure een aantal wenselijke eigenschappen heeft dat onderscheidend is ten opzichte van de meeste traditionele clustertechnieken:

- Het kan omgaan met zowel categorische als continue variabelen;
- Het kiest automatisch het optimale aantal clusters door te vergelijken tussen verschillende clusteroplossingen. Wel is het mogelijk een maximaal aantal clusters in te vullen;
- Het kan met grote databestanden omgaan.

Het grote voordeel van de clusteranalyse is dat de methode zich goed leent voor deze exploratieve studie. Er zijn echter ook wat nadelen te benoemen. Het is belangrijk om het vooral te zien als een beschrijvende, a-theoretische analyse voor een specifiek onderzoeksgebied. Op basis van een clusteranalyse is het niet mogelijk om conclusies uit een steekproef te vertalen naar de totale populatie. Omdat er voor Eindhoven alleen gebruik gemaakt wordt van integrale data, levert dat geen problemen op.

Verder zijn de variabelen die gebruikt worden in een clusteranalyse erg bepalend voor de uitkomst. Het toevoegen of weghalen van relevante variabelen kan een grote impact hebben op de uitkomsten van de analyse. Daarom is het van groot belang dat de impact van elke keuze goed bekeken wordt. Om die reden is de analyse in dit geval in fases uitgevoerd en werden de tussenresultaten steeds kritisch bekeken door de werkgroep.

Opgemerkt dient te worden dat de methode weliswaar streeft naar zoveel mogelijk homogeniteit binnen de groepen, maar dat dit meestal niet voor 100% haalbaar is. Zo kan er in een cluster waarin de gemene deler het 'hebben van een partner' is, toch een alleenstaande zit. Dit komt dan doordat de alleenstaande en de andere personen binnen

dit cluster toch heel veel gelijkenissen vertonen op andere variabelen. Mensen zijn immers niet in te delen in 100% homogene groepen.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 omvat een beknopte beschrijving van de populatie, de variabelen en de gehanteerde methode. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 eerst de gehele populatie senioren beschreven, daarna wordt elk cluster in een aparte paragraaf beschreven. Daarin komen telkens de demografische kenmerken, inkomen, de woonsituatie en zorggebruik van de personen in dat cluster naar voren. De paragrafen worden steeds afgesloten met een geografische weergave van de clusters. Na de omschrijving van de clusters volgt een samenvatting van de resultaten, met de nadruk op de verschillen tussen de acht clusters. Deze samenvattende paragraaf wordt afgesloten met een kaart van Eindhoven met het meest dominante cluster per buurt. Hoofdstuk 3 wordt afgesloten met een paragraaf over twee buurten in Eindhoven, namelijk Eckart en Vaartbroek. In hoofdstuk 4 worden mogelijke vervolgonderzoeken aangekaart en wordt een dankwoord naar de betrokkenen uitgesproken.

Tot slot worden de gebruikte bronnen en begrippen toegelicht.

2. Onderzoeksbeschrijving

2.1 Populatie

De populatie bestaat uit alle mensen van 70 jaar en ouder die op 1 januari 2017 woonachtig waren in de gemeente Eindhoven en ingeschreven stonden in de Basis Registratie Personen (BRP).

2.2 Variabelen

De variabelen zijn hetzelfde gehouden als bij het onderzoek 'De mensen van Eindhoven, 2015' (2017)²⁾ en 'De mensen van Eindhoven, 2017' (2019)³⁾. Voor dit onderzoek zijn er nog een paar variabelen toegevoegd specifiek voor dit onderzoek naar de senioren van Eindhoven namelijk: zorgkosten, Wmo, leeftijd van de partner, burgerlijke staat en of de kinderen in dezelfde buurt dan wel gemeente wonen. Voor uitleg over de bronbestanden wordt verwezen naar de bijlage 'Bronbestanden en begrippen'.

²⁾ Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2018/08/clusteranalyse-eindhoven-2015>.

³⁾ Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/45/dashboard-de-inwoners-van-eindhoven-2017>.

Demografische kenmerken

Geslacht
Leeftijd
Migratieachtergrond
Huishoudsamenstelling
Positie in het huishouden ten opzichte van de hoofdkostwinner
Wijk
Kinderen in huishouden
Type huishouden
Leeftijd van de partner
Burgerlijke staat
Kinderen in dezelfde buurt wonen dan wel in dezelfde gemeente

Sociaaleconomische kenmerken

Persoonlijk inkomen
Gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van het huishouden
Belangrijkste inkomensbron
Bijstandsuitkering (Bijstand, bijstand elders verzorgenden, bijstandsuitkering adreslozen, overige bijstand)
Begindatum bijstandsuitkering (Bijstand, bijstand elders verzorgenden, bijstandsuitkering adreslozen, overige bijstand)
Uitkering (Bijstand, bijstand elders verzorgenden, bijstandsuitkering adreslozen, overige bijstand, WWIK, IOZA, IOAW, BBZ)
Begindatum uitkering (Bijstand, bijstand elders verzorgenden, bijstandsuitkering adreslozen, overige bijstand, WWIK, IOZA, IOAW, BBZ)
Werkzaam als werknemer
Type zelfstandig ondernemer
Opleidingsniveau, hoogst behaalde
Bedrijfstak
Arbeidsrelatie (wel of geen uitzend- of oproepkracht)

Wonen

Bouwjaar van de woning
Hypotheekschuld
WOZ waarde van de woning
Oppervlakte van de woning
Eigendom van het verblijfsobject: huur, koop of onbekend
Type eigenaar van de woning
Autobezit

Zorg

Zorgkosten
Wmo-gebruik

3. Resultaten

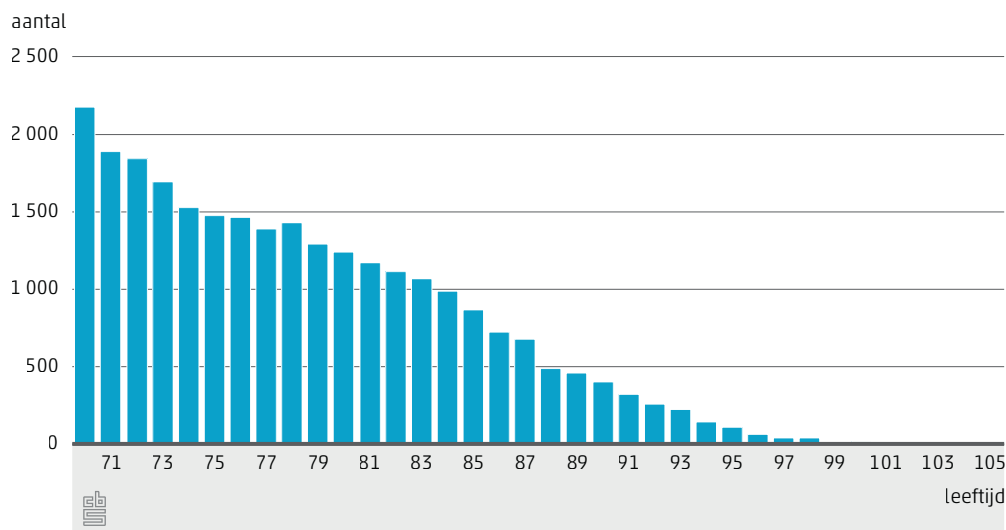
3.1 Senioren in Eindhoven

In totaal wonen er op 1 januari 2017 26 640 personen van 70 jaar en ouder in Eindhoven.

Demografische kenmerken

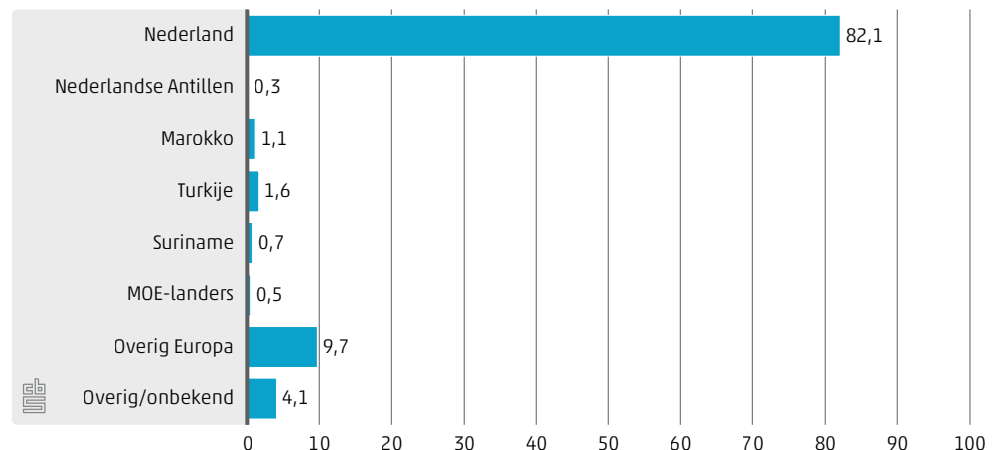
De gemiddelde leeftijd van alle senioren in Eindhoven is 78,4 jaar. De grootste groep is 70 jaar en naarmate de senioren ouder worden loopt het aandeel meestal af (zie figuur 3.1.1).

3.1.1 Leeftijdsverdeling van alle senioren in Eindhoven

Van alle senioren is met 56,5 procent de meerderheid vrouw. 82,1 procent van de totale populatie heeft een Nederlandse achtergrond. De grootste groep met een migratieachtergrond is de groep 'Overig Europa'. Hier is het percentage bijna 10 procent. Daarnaast zijn er nog iets meer dan één procent uit Turkije en iets meer dan één procent uit Marokko (zie figuur 3.1.2).

3.1.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden van alle senioren in Eindhoven

In tabel 3.1.3 is te zien dat iets meer dan de helft van de senioren gehuwd is en iets minder dan een derde verweduwd. De partners van de gehuwde senioren zijn gemiddeld 75 jaar, gemiddeld 1,5 jaar jonger dan de senioren zelf. Bij de vrouwen zijn de partners gemiddeld 1,2 jaar ouder, bij de mannen gemiddeld 3,6 jaar jonger. Slechts drie procent van de senioren woont met hun kinderen terwijl 84 procent van de senioren wel kinderen heeft. Bijna de helft, 44 procent, van de senioren heeft een kind in dezelfde buurt wonen en zelfs bijna 70 procent heeft een kind in Eindhoven wonen.

3.1.3 Burgerlijke staat senioren in Eindhoven

Senioren Eindhoven	
	%
Nooit gehuwd geweest	6,1
Gehuwd	52,1
Verweduwd	30,3
Gescheiden	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen van alle senioren is 18 500 euro. Het mediane gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt iets hoger met 21 200 euro. Bijna alle senioren hebben als voornaamste inkomstenbron de pensioenuitkering. Twee procent van de senioren ontvangt een bijstandsuitkering. Van alle senioren heeft nog 1,5 procent een baan als werknemer. Slechts één procent van de senioren heeft nog inkomsten als zzp'er. De senioren die werken, werken voornamelijk in de bedrijfstakken 'Handel, vervoer en horeca' en 'Zakelijke dienstverlening'.

Woonsituatie en autobezit

Iets meer dan de helft van de senioren woont in een corporatiewoning. Verder heeft bijna 37 procent een koopwoning (zie tabel 3.1.4). Van de senioren in institutionele huishoudens woont 2,9 procent in een koopwoning, 32,5 procent in een corporatiewoning en

38 procent in een huurwoning van de vrije huursector. Van alle senioren is de mediane WOZ-waarde 189 000 euro en de mediane oppervlakte 113 m² (zie tabel 3.1.4). Minder dan de helft van de senioren, 43 procent, heeft een auto.

3.1.4 Woonsituatie senioren Eindhoven

Senioren Eindhoven	
	%
Aandeel koopwoning	36,6
Aandeel corporatiewoning	50,1
Aandeel vrije huursector	10,0
Aandeel onbekend	3,2
	€
Mediane WOZ	189 000
	m ²
Mediane oppervlakte	113

Bron: CBS.

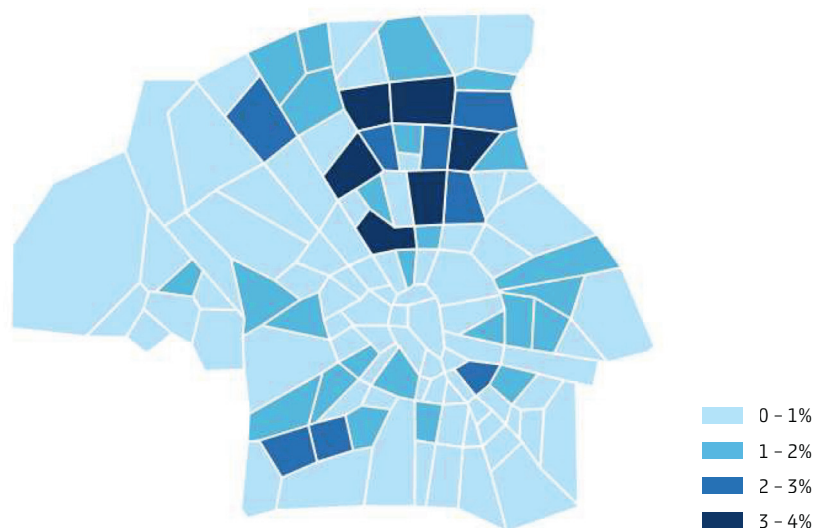
Zorggebruik

De mediane zorgkosten van alle senioren in Eindhoven is 2 650 euro per jaar. De meeste kosten worden gemaakt op de zorgvormen: huisartsenzorg, farmacie, ziekenhuiszorg en multidisciplinaire zorg. Van alle senioren in Eindhoven maakt 26 procent gebruik van de Wmo.

Ruimtelijk

In figuur 3.1.5 is de verdeling van alle senioren te zien in de buurten van Eindhoven⁴⁾. Van alle senioren wonen de meesten in de buurten Kronehoef, Generalenbuurt, Prinsejagt, Woenselse Heide, Tempel en Eckart.

3.1.5 Senioren uit alle clusters uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

⁴⁾ Als percentage op het totaal aantal senioren.

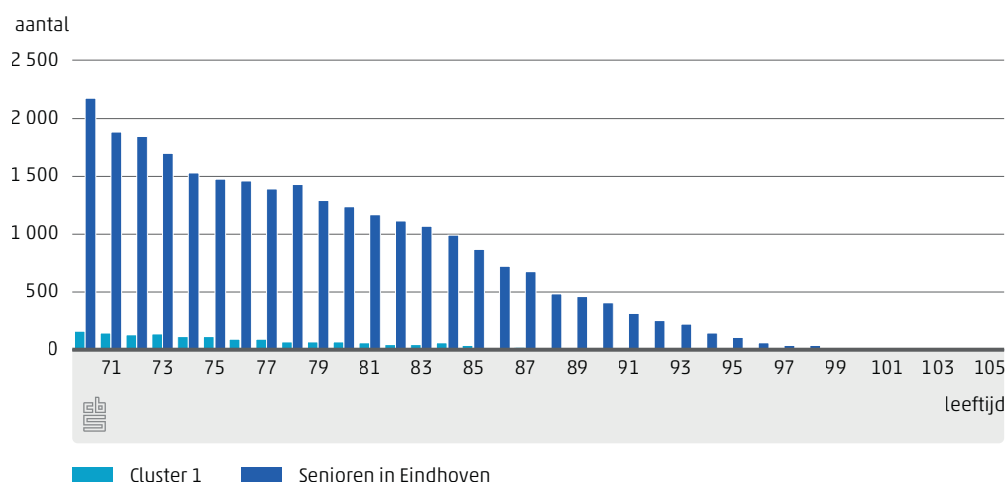
3.2 Cluster 1: Gehuwd zonder kinderen

Cluster 1 is het kleinste cluster met 1 540 senioren, zes procent van het totaal. Kenmerkend voor dit cluster is dat de meerderheid gehuwd is en niemand kinderen heeft.

Demografische kenmerken

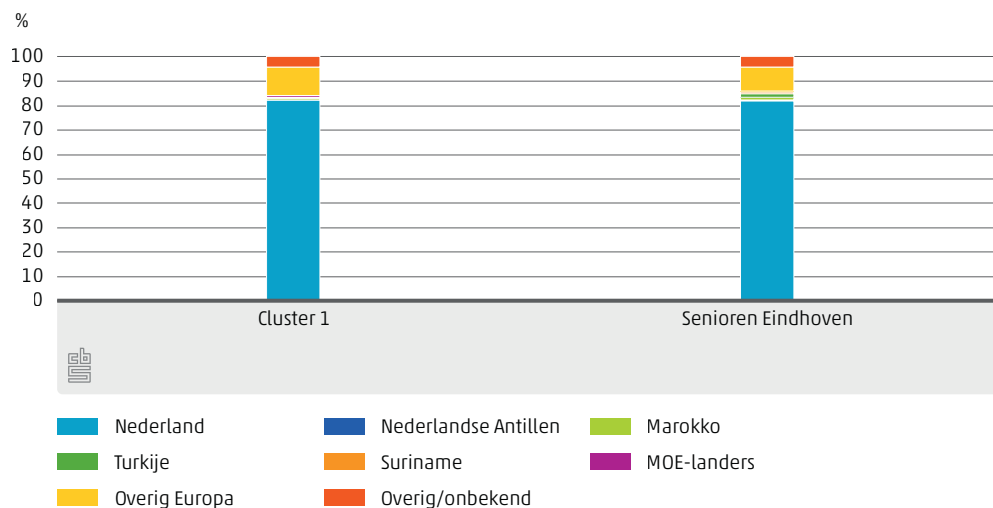
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 76,4 jaar, ongeveer 2 jaar jonger dan gemiddeld voor alle senioren. In tabel 3.2.1 is de leeftijdsverdeling te zien voor dit cluster ten opzichte van alle senioren in Eindhoven. De helft van de personen in dit clusters is 70 tot en met 75 jaar.

3.2.1 Leeftijdsverdeling cluster 1 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster zitten relatief veel mannen, namelijk 58 procent terwijl dit bij alle senioren 43 procent is. Net als bij alle senioren heeft 82 procent een Nederlandse achtergrond en heeft de grootste groep met een migratieachtergrond 'Overig Europa' als migratieachtergrond (zie figuur 3.2.2).

3.2.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 1 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

De ruime meerderheid in dit cluster, 86 procent, is gehuwd (zie tabel 3.2.3) maar niemand heeft kinderen. De partners hebben een gemiddelde leeftijd van 74,6 jaar, bijna twee jaar jonger dan de senioren zelf.

3.2.3 Burgerlijke staat cluster 1 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 1	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	8,3	6,1
Gehuwd	85,7	52,1
Verweduwd	1,4	30,3
Gescheiden	4,7	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen van de senioren in dit cluster is 17 100 euro en het mediane huishoudinkomen ligt hoger met 23 500 euro. Niemand heeft in dit cluster een bijstandsuitkering. Bijna iedereen heeft als belangrijkste inkomensbron de pensioen-uitkering. Er is nog 0,7 procent in dit cluster werkzaam als zelfstandige zonder personeel en iets meer, namelijk 1,3 procent, heeft nog een baan als werknemer. De mensen die werken, werken voornamelijk in de bedrijfstak 'Handel, vervoer en horeca'.

Woonsituatie en autobezit

Bijna de helft van de senioren in dit cluster heeft een koopwoning (zie tabel 3.2.4). Dit is 12 procent meer dan bij alle senioren in Eindhoven. Zowel de mediane WOZ-waarde als oppervlakte ligt met respectievelijk 201 000 euro en 119 m² hoger dan bij alle senioren. Verder heeft ook iets meer dan de helft van de senioren in dit cluster een auto, namelijk 51 procent. Deze verschillen zijn waarschijnlijk te verklaren door de lagere gemiddelde leeftijd van dit cluster.

3.2.4 Woonsituatie cluster 1

	Cluster 1	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	48,5	36,6
Aandeel corporatiewoning	44,0	50,1
Aandeel vrije huursector	7,4	10,0
Aandeel onbekend	0,1	3,2
	€	
Mediane WOZ	201 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	119	113

Bron: CBS.

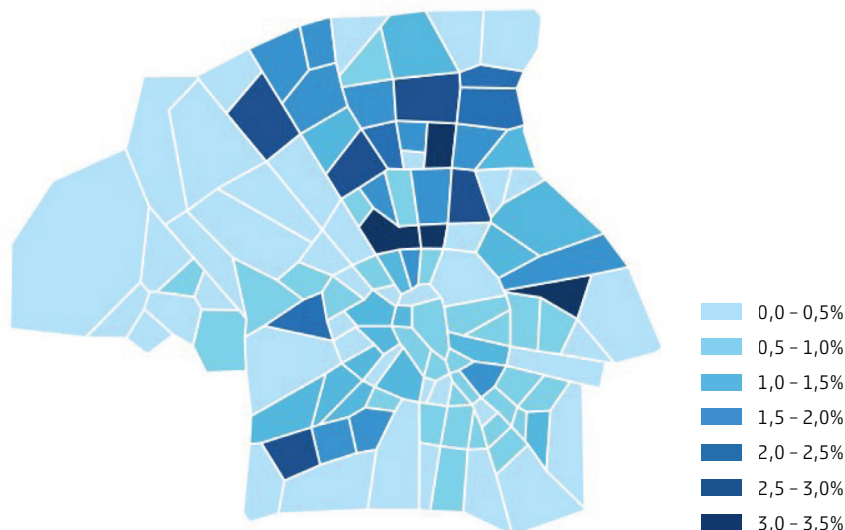
Zorggebruik

In dit cluster maakt slechts 12 procent gebruik van de Wmo. De mediane totale zorgkosten van de senioren in dit cluster is 2 200 euro. Zij maken relatief weinig gebruik van alle zorgvormen.

Ruimtelijk

In figuur 3.2.5 is de verdeling van cluster 1 te zien over de buurten in Eindhoven. De meeste mensen in dit cluster wonen in de buurten Muschberg Geestenberg, Kronehoef, Vlokhoven en Oude Toren.

3.2.5 Senioren uit cluster 1 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

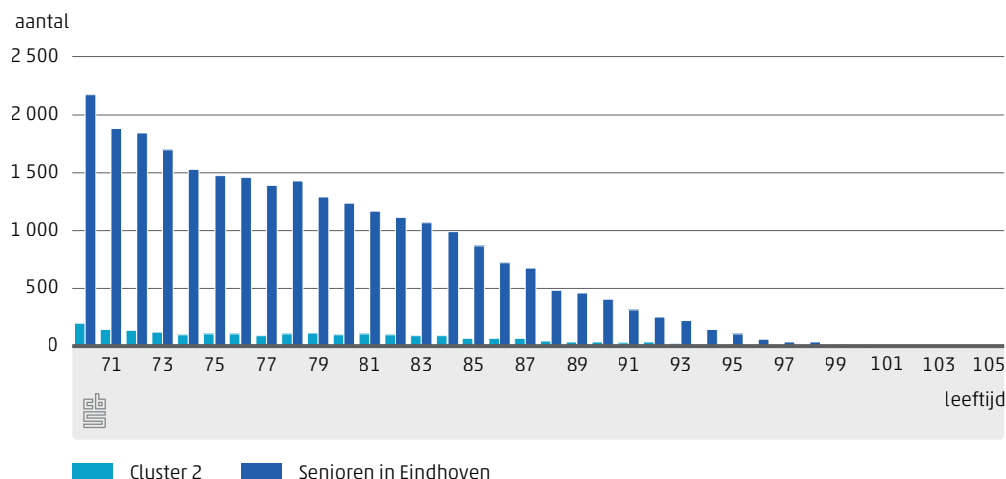
3.3 Cluster 2: Alleenstaand zonder kinderen

Cluster 2 bestaat uit 2 190 senioren. Net als cluster 1 heeft er in dit cluster niemand kinderen. Verder is kenmerkend voor dit cluster dat 94 procent alleenstaand is, 51 procent is zelfs nooit gehuwd geweest. Verder woont bijna 70 procent in een huurwoning.

Demografische kenmerken

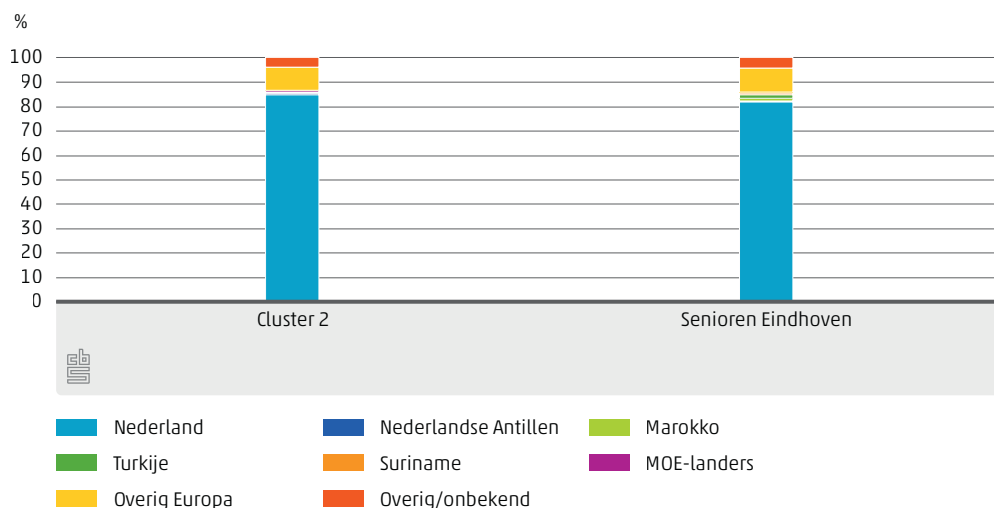
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 79 jaar. De leeftijdsverdeling ten opzichte van alle senioren is te zien in figuur 3.3.1. Hier is te zien dat de leeftijden 71 tot en met 84 jaar redelijk gelijk verdeeld zijn.

3.3.1 Leeftijdsverdeling cluster 2 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster lijkt de verdeling van mannen en vrouwen nog het meest op die van alle senioren, met 37 procent mannen. In dit cluster heeft verder 85,2 procent een Nederlandse achtergrond. De verdeling van de migratieachtergronden is redelijk gelijk met die van alle senioren. Alleen zitten er in dit cluster weinig senioren met een migratieachtergrond 'Turkije' en 'Marokko' (zie figuur 3.3.2).

3.3.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 2 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster is slechts één procent gehuwd, meer dan 50 procent is nooit gehuwd geweest (zie tabel 3.3.3). Ook heeft niemand in dit cluster een kind.

3.3.3 Burgerlijke staat cluster 2 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 2	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	50,8	6,1
Gehuwd	1,0	52,1
Verweduwd	35,0	30,3
Gescheiden	13,3	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen in dit cluster is met 23 200 euro vrij hoog in vergelijking tot de andere clusters. Dit is logisch omdat het AOW van een alleenstaande aanzienlijk hoger is dan het AOW van een samenwonende. Het mediane gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen is wat lager, namelijk 20 800 euro. In dit cluster ontvangt niemand een bijstandsuitkering. Verder werkt nog een half procent als zzp'er en 0,9 procent als werknemer, meer dan de helft in de bedrijfstak 'Handel, vervoer en horeca'.

Woonsituatie en autobezit

De verdeling van eigendom lijkt redelijk op de verdeling van alle senioren. Iets minder dan een derde woont in een koopwoning en meer dan de helft in een corporatiewoning. De mediane WOZ-waarde is vrij laag met 172 000 euro (zie tabel 3.3.4). Van alle senioren in dit cluster heeft 43 procent een auto.

3.3.4 Woonsituatie cluster 2

	Cluster 2	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	30,4	36,6
Aandeel corporatiewoning	54,8	50,1
Aandeel vrije huursector	14,9	10,0
Aandeel onbekend	0,0	3,2
	€	
Mediane WOZ	172 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	101	113

Bron: CBS.

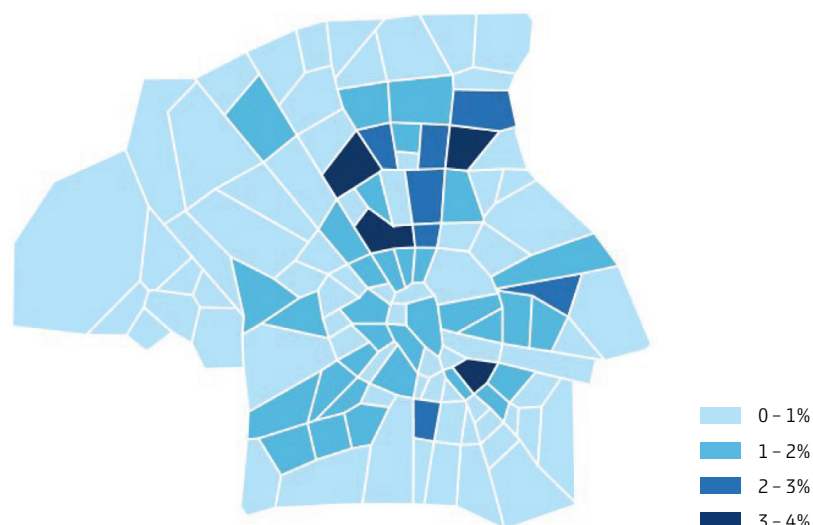
Zorggebruik

De mediane zorgkosten in deze groep zijn met 2 540 euro net iets lager dan de mediane zorgkosten van alle senioren. Bijna één op de drie senioren in dit cluster maakt gebruik van de Wmo.

Ruimtelijk

In figuur 3.3.5 is de verdeling van cluster 2 te zien in de buurten in Eindhoven. De meeste mensen in cluster 2 wonen in de buurten Tuindorp, Kronehoef, Prinsejagt en Eckart.

3.3.5 Senioren uit cluster 2 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

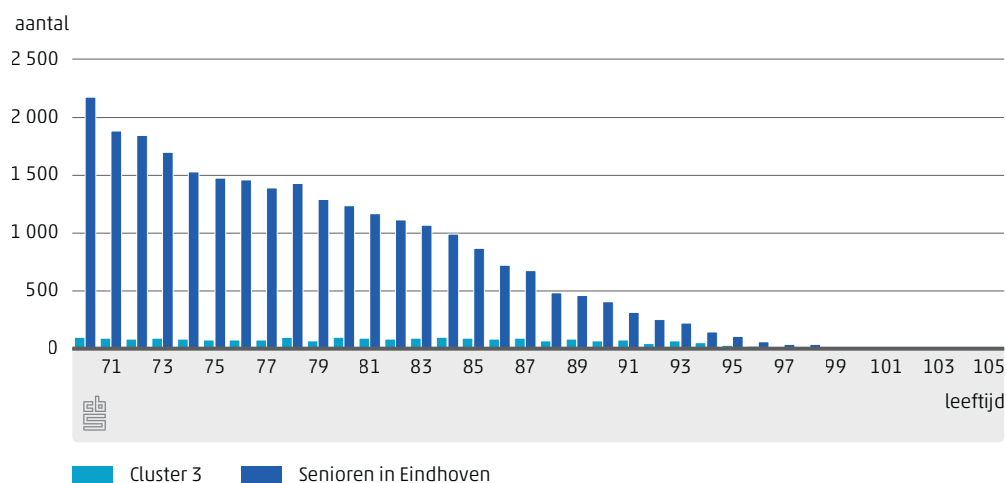
3.4 Cluster 3: Hulpbehoevende/afhankelijke

Cluster 3 bestaat uit 2 140 senioren, 8 procent van alle senioren. Kenmerkend voor dit cluster is dat er, ten opzichte van alle senioren, relatief weinig senioren zijn met een Nederlandse achtergrond. Wat verder relatief veel voorkomt in dit cluster is een bijstandsuitkering, een laag inkomen en Wmo-gebruik. Ook woont in dit cluster 35 procent in een institutioneel huishouden⁵⁾.

Demografische kenmerken

In figuur 3.4.1 is te zien dat de verdeling van leeftijd redelijk gelijk is voor bijna alle leeftijden. De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 82,1 jaar en daarmee is dit het oudste cluster.

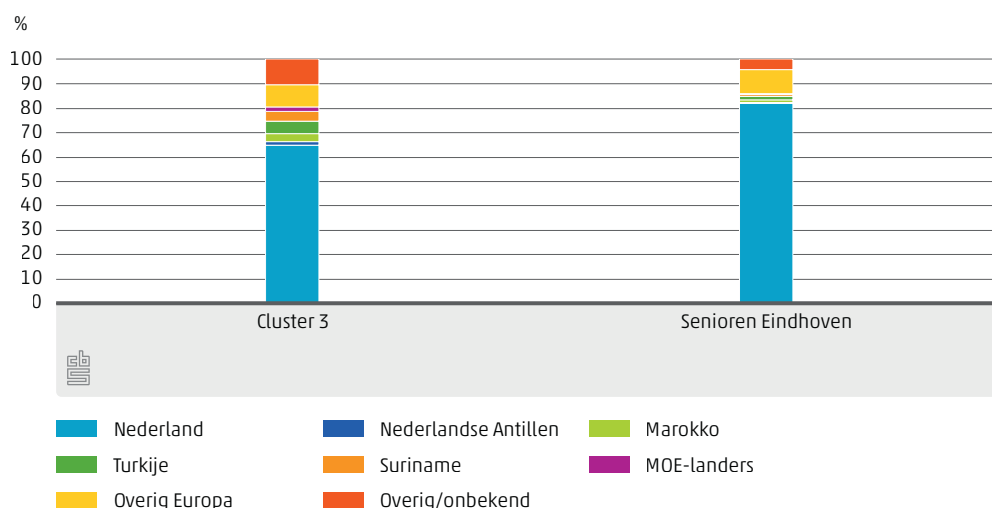
3.4.1 Leeftijdsverdeling cluster 3 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster zijn er twee keer zoveel vrouwen als mannen. Vooral de migratieachtergrond is voor dit cluster kenmerkend ten opzichte van de andere clusters. In dit clusters heeft 'slechts' 65 procent een Nederlandse achtergrond (zie figuur 3.4.2). De grootste groep met een migratieachtergrond heeft als migratieachtergrond 'Overig Europa'. Verder komen de migratieachtergronden 'Marokko', 'Turkije' en 'Suriname' hier relatief veel voor.

⁵⁾ Eén of meer personen die samen een woonruimte bewonen en daar bedrijfsmatig worden voorzien in dagelijkse levensbehoeften. Ook de huisvesting vindt bedrijfsmatig plaats. Het gaat om instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezinsvervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, waarin de personen in principe voor langere tijd (zullen) verblijven.

3.4.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 3 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

De grootste groep in dit cluster is verweduwd. Minder dan één op de vier personen in dit cluster is gehuwd (zie tabel 3.4.3). De gemiddelde leeftijd van de partners van senioren in dit cluster is 73,5 jaar en gemiddeld gezien zijn de partners 3,6 jaar jonger. In dit cluster heeft 74 procent minimaal één kind. Drie procent heeft minimaal één kind in het huishouden wonen, 31 procent heeft minimaal één kind in dezelfde buurt wonen en 61 procent in Eindhoven. In dit cluster woont verder bijna 35 procent in een institutioneel huishouden.

3.4.3 Burgerlijke staat cluster 3 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 3	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	15,8	6,1
Gehuwd	22,4	52,1
Verweduwd	44,1	30,3
Gescheiden	17,6	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Zowel het mediane persoonlijk inkomen als het mediane gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen is in dit cluster het laagst van alle clusters, met respectievelijk 14 750 en 15 840 euro. Dit cluster is het enige cluster met senioren met een bijstandsuitkering, één op de vier senioren in dit cluster ontvangt dit. Ook in dit cluster is nog 0,8 procent zzp'er en 0,3 procent werkt als werknemer, met name in de bedrijfstakken 'Handel, vervoer en horeca' en 'Overheid en zorg'.

Woonsituatie en autobezit

Meer dan de helft van de senioren in dit cluster woont in een huurwoning, slechts 1,7 procent heeft een koopwoning. De mediane WOZ-waarde van de woningen in dit cluster is vrij hoog ten opzichte van die van alle senioren terwijl de mediane oppervlakte juist laag is. Negentig procent heeft geen auto. Het hoogste percentage van alle clusters.

3.4.4 Woonsituatie cluster 3

	Cluster 3	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	1,7	36,6
Aandeel corporatiewoning	38,3	50,1
Aandeel vrije huursector	20,1	10,0
Aandeel onbekend	39,9	3,2
	€	
Mediane WOZ	207 000	189 000
	m²	
Mediane oppervlakte	81	113

Bron: CBS.

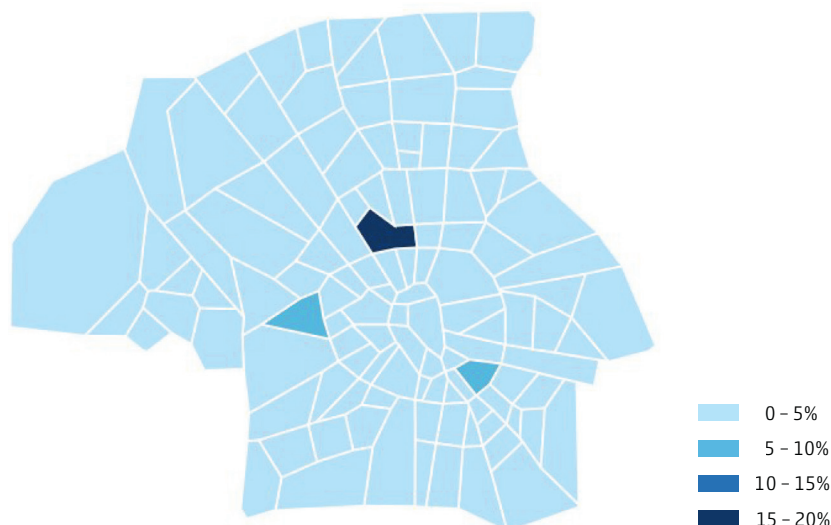
Zorggebruik

De mediane zorgkosten zijn met 2 950 euro iets hoger dan die van alle senioren in Eindhoven. Zij maken vooral relatief vaak zorgkosten op zorgvormen die juist minder voorkomen bij senioren, zoals basis- en specialistische ggz, zintuigelijke zorg, ziekenvervoer, paramedische zorg en hulpmiddelen, en juist minder op de zorgvormen die vaak gebruikt worden door senioren, zoals huisartsenzorg, farmacie, ziekenhuiszorg en multidisciplinaire zorg. Daarentegen gebruikt wel 42,7 procent de Wmo, op cluster 5 na het hoogste percentage van alle clusters.

Ruimtelijk

Figuur 3.4.5 laat de verdeling van cluster 3 zien in de buurten in Eindhoven. Meer dan 1 op de 7 personen in dit cluster woont in de buurt Kronehoef. Andere buurten waar senioren van cluster 2 relatief veel wonen zijn Tuindorp en het Ven.

3.4.5 Senioren uit cluster 3 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

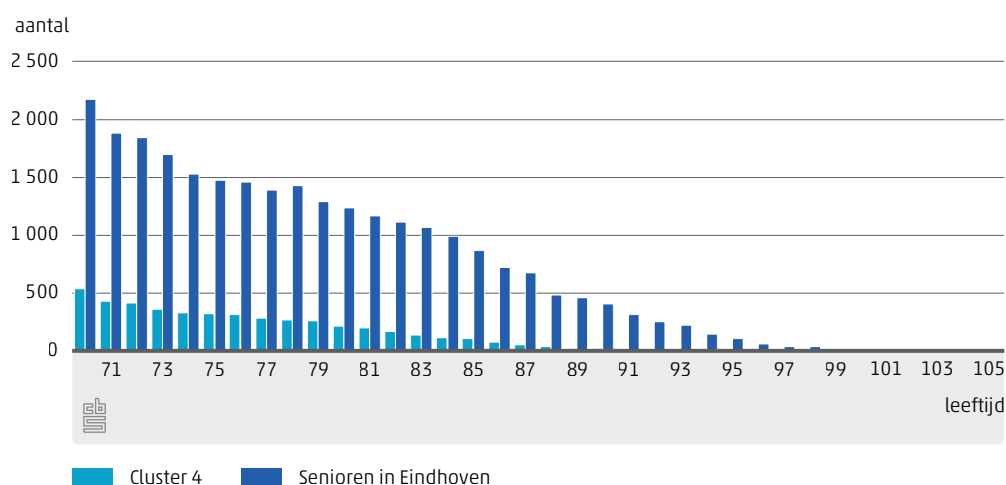
3.5 Cluster 4: Vrouw, gehuwd met kinderen

Cluster 4 is een groot cluster met 4 710 senioren, 17,7 procent van alle senioren. Dit cluster bestaat uit alleen maar vrouwen. Het overgrote deel is gehuwd en iedereen heeft (een) kind(eren). Opvallend is verder dat niemand één of meer kinderen in dezelfde buurt heeft wonen maar wel 60 procent heeft één of meer kinderen in Eindhoven wonen.

Demografische kenmerken

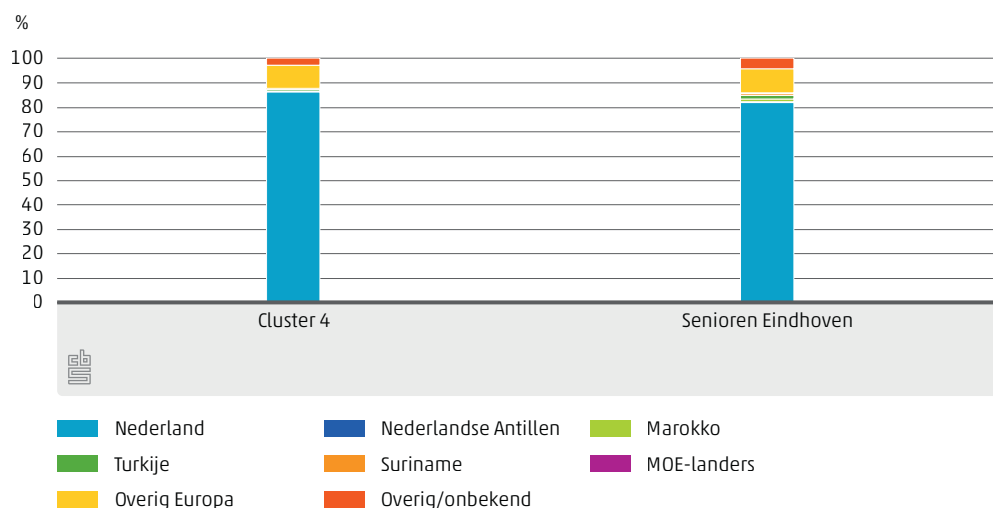
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 76,2 jaar en het is daarmee één van de jongste clusters. In figuur 3.5.1 is te zien dat het grootste aandeel zit bij 70 jaar en het aandeel daarna geleidelijk afneemt. Driekwart is jonger dan 80 jaar in dit cluster.

3.5.1 Leeftijdsverdeling cluster 4 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Het cluster bevat verder alleen maar vrouwen en 86,5 procent heeft een Nederlandse achtergrond. Dit is het hoogste aandeel van alle clusters. Bijna tien procent heeft als migratieachtergrond 'Overig Europa'. De andere migratieachtergronden komen amper voor (zie figuur 3.5.2).

3.5.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 4 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Het overgrote deel van de vrouwen in dit cluster is gehuwd (zie tabel 3.5.3). De partners van deze vrouwen zijn gemiddeld 1,3 jaar ouder. Niemand in dit cluster heeft een kind in dezelfde buurt wonen maar wel heeft 60 procent minimaal één kind in Eindhoven wonen.

3.5.3 Burgerlijke staat cluster 4 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 4	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	0,1	6,1
Gehuwd	95,3	52,1
Verweduwd	2,1	30,3
Gescheiden	2,5	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen is het laagst van alle clusters, namelijk 10 190 euro. Daarentegen is het mediane gestandaardiseerde besteedbaar huishoudinkomen relatief hoog, met 22 670 euro, ten opzichte van de andere clusters. Dit betekent dus dat de partners van deze vrouwen hogere inkomsten hebben. Op een enkeling na hebben alle vrouwen als voornaamste inkomensbron een pensioenuitkering. Verder werkt nog 0,3 procent als zzp'er en 0,5 procent als werknemer.

Woningsituatie en autobezit

Bijna de helft van de vrouwen in dit cluster heeft een koopwoning. De mediane WOZ-waarde is 8 000 euro hoger dan die van alle senioren. Ook de mediane oppervlakte is iets hoger dan voor alle senioren (tabel 3.5.4). Slechts 18 procent van de vrouwen heeft een auto.

3.5.4 Woonsituatie cluster 4

	Cluster 4	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	49,0	36,6
Aandeel corporatiewoning	46,0	50,1
Aandeel vrije huursector	5,0	10,0
Aandeel onbekend	0,0	3,2
	€	
Mediane WOZ	197 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	119	113

Bron: CBS.

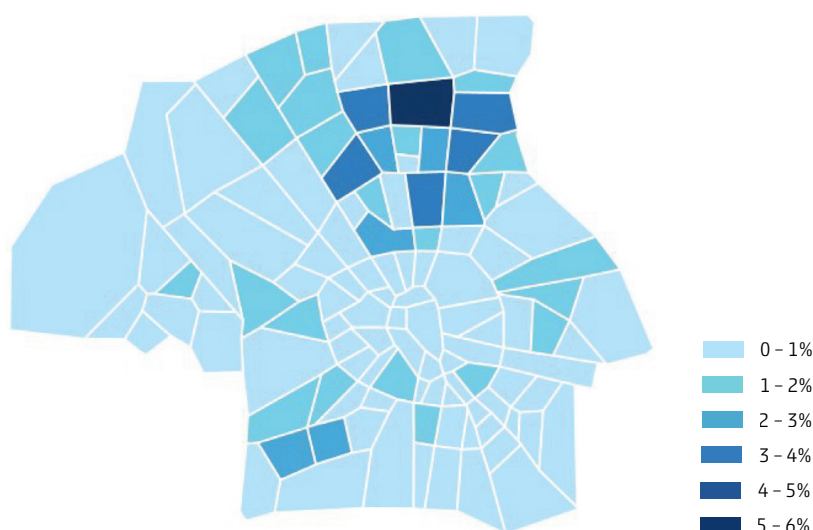
Zorggebruik

De mediane zorgkosten in dit cluster zijn redelijk laag ten opzichte van de andere clusters, namelijk 2 220 euro. Dit cluster maakt relatief veel gebruik van zorgvormen als huisartsenzorg, farmacie, ziekenhuiszorg en multidisciplinaire zorg. In dit cluster wordt relatief weinig gebruik gemaakt van Wmo, namelijk 16,8 procent.

Ruimtelijk

De meeste mensen uit cluster 4 wonen in de buurt Tempel (zie figuur 3.5.5). Andere buurten waar relatief veel senioren van cluster 4 wonen zijn Generalenbuurt, Prinsejagt, Woenselse Heide, Eckart en Vaartbroek.

3.5.5 Senioren uit cluster 4 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

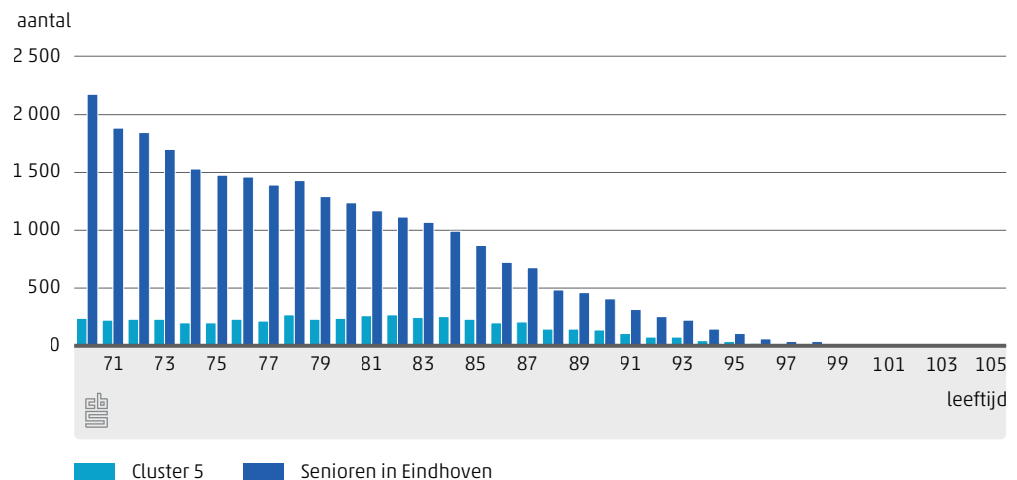
3.6 Cluster 5: Verweduwde of gescheiden vrouw

Dit cluster is het grootste cluster, met bijna 20 procent van de senioren. In totaal zitten er 5 000 senioren in dit cluster. Allen van hen is vrouw en heeft minimaal één kind. Opvallend is verder dat, net als bij cluster 4, niemand een kind in dezelfde buurt heeft wonen. In dit cluster heeft wel zelfs meer dan 60 procent een kind in Eindhoven wonen. 77,1 procent in dit cluster verweduwd en nog eens 21,7 procent gescheiden. Verder heeft in dit cluster 45 procent Wmo, het hoogste van alle clusters en zijn de mediane zorgkosten ook het hoogst.

Demografische kenmerken

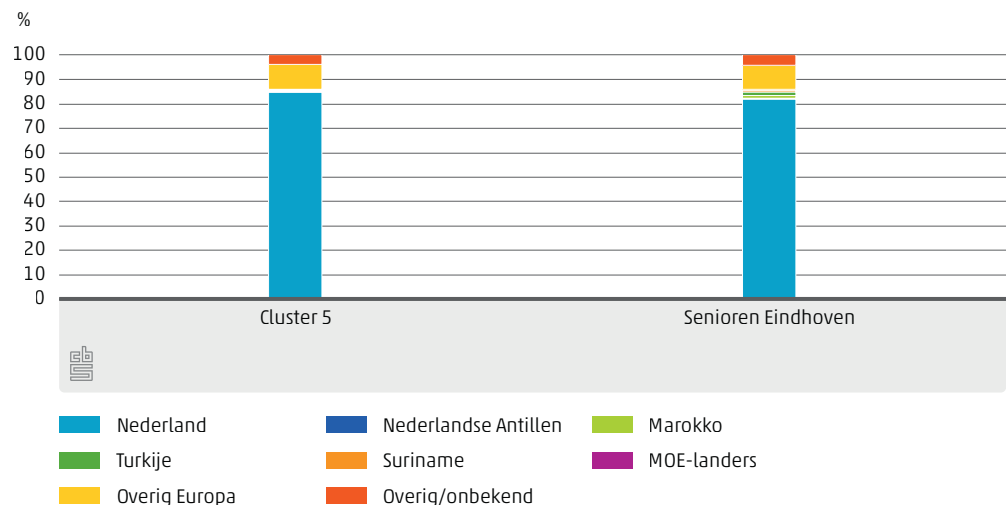
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 80,6 jaar. In figuur 3.6.1 is te zien dat de oudere leeftijden relatief iets meer voorkomen dan de jongere leeftijden. De leeftijdsverdeling is dus anders dan die voor alle senioren.

3.6.1 Leeftijdsverdeling cluster 5 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Net als cluster 4 bevat dit cluster alleen maar vrouwen. Verder bevat ook dit cluster voor het overgrote deel senioren met een Nederlandse achtergrond en is de grootste groep met een migratieachtergrond die met de migratieachtergrond 'Overig Europa' (figuur 3.6.2).

3.6.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 5 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Bijna 99 procent van de vrouwen woont in een eenpersoonshuishouden. Het overgrote deel is dus verweduwd, 77,1 procent, of gescheiden, 21,7 procent (tabel 3.6.3). Iedereen heeft minimaal één kind. Van 62 procent van deze senioren woont minimaal één kind in Eindhoven, maar niemand heeft in kind in dezelfde buurt wonen.

3.6.3 Burgerlijke staat cluster 5 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 5	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	0,5	6,1
Gehuwd	0,8	52,1
Verweduwd	77,1	30,3
Gescheiden	21,7	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen voor dit cluster is 21 350 euro en het mediane gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen is iets lager, 20 260 euro. Iedereen in dit cluster heeft als belangrijkste inkomensbron een pensioenuitkering. Verder heeft niemand een bijstandsuitkering. In dit cluster zijn er weinig werkzaam als zzp'er of werknemer.

Woonsituatie en autobezit

Eén op de vijf vrouwen in dit cluster heeft een koopwoning. Van de rest woont het merendeel in een sociale huurwoning. Zowel de mediane WOZ-waarde als de oppervlakte liggen onder het niveau van dat van alle senioren (tabel 3.6.4). Ongeveer één op de drie vrouwen heeft een auto.

3.6.4 Woonsituatie cluster 5

	Cluster 5	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	20,2	36,6
Aandeel corporatiewoning	62,9	50,1
Aandeel vrije huursector	16,9	10,0
Aandeel onbekend	0,0	3,2
	€	
Mediane WOZ	175 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	103	113

Bron: CBS.

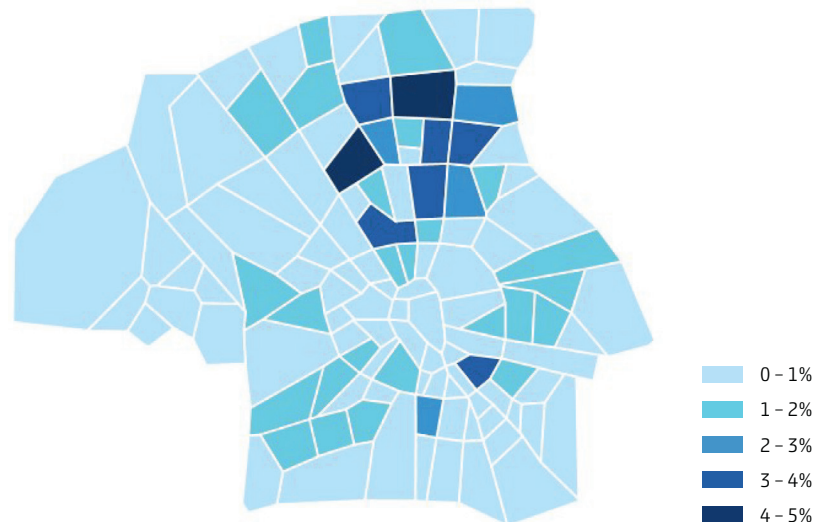
Zorggebruik

Dit cluster heeft de hoogste mediane zorgkosten, namelijk 3 620 euro. Ze maken relatief veel gebruik van alle zorgvormen ten opzichte van alle senioren in Eindhoven. Ook het Wmo-gebruik is het hoogst; in dit cluster maakt 45,5 procent gebruik van de Wmo.

Ruimtelijk

Relatief gezien wonen de meeste mensen uit cluster 5 in de buurten Prinsejagt en Tempel (zie figuur 3.6.5).

3.6.5 Senioren uit cluster 5 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

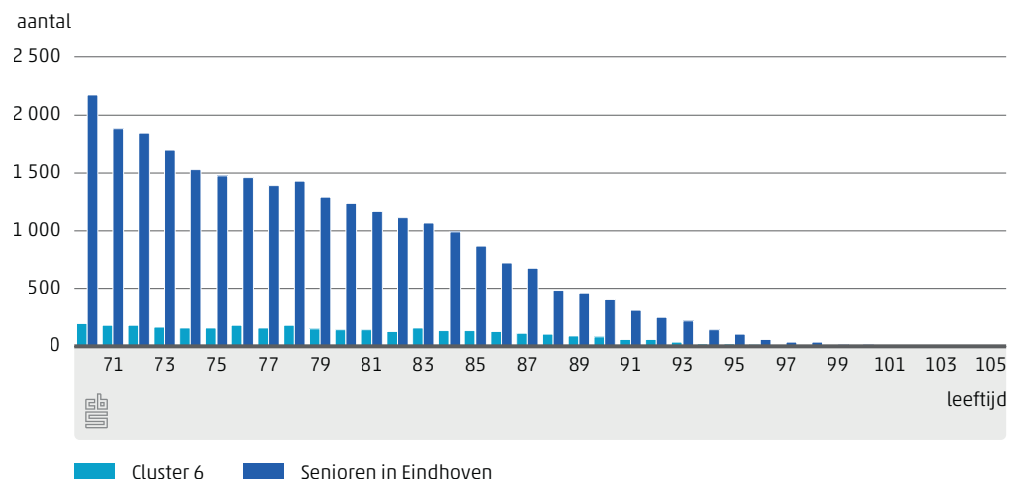
3.7 Cluster 6: Alleenstaand met kind in de buurt

Dit cluster bestaat uit 3 350 senioren, 12,6 procent van alle senioren. Kenmerkend voor dit cluster is dat bijna 95 procent alleenstaand is, verweduwd of gescheiden, en allemaal een kind in dezelfde buurt heeft wonen. Twintig procent van de senioren in dit cluster heeft zelfs een kind in het huishouden wonen.

Demografische kenmerken

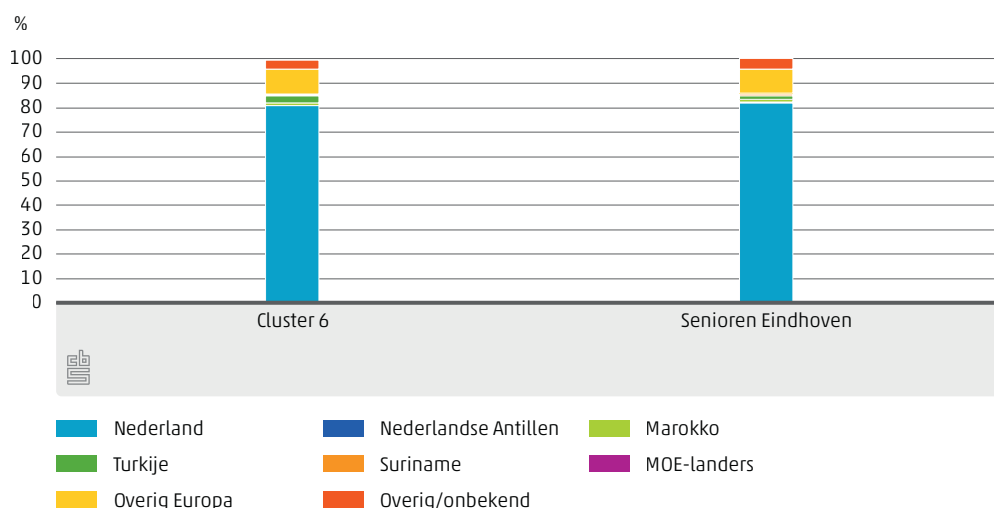
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 79,9 jaar. Te zien is in figuur 3.7.1 dat de leeftijden redelijk gelijk verdeeld zijn.

3.7.1 Leeftijdsverdeling cluster 6 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Bijna twee op de drie senioren in dit cluster is man. Dit is relatief veel in vergelijking met alle senioren. In dit cluster heeft 81 procent een Nederlandse achtergrond. De grootste groepen met een migratieachtergrond zijn de 'Overig Europa', met 10,1 procent, en 'Turkije' met 2,7 procent (zie figuur 3.7.2).

3.7.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 6 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Het merendeel is verweduwd, 68,2 procent, of gescheiden, 26,2 procent (tabel 3.7.3). Iedereen in dit cluster heeft minimaal één kind in dezelfde buurt wonen, 20 procent woont zelfs in een huishouden met (een) kind(eren).

3.7.3 Burgerlijke staat cluster 6 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 6	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	0,5	6,1
Gehuwd	5,1	52,1
Verweduwd	68,2	30,3
Gescheiden	26,2	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen in dit cluster is 21 620 euro en het mediane gestandaardiseerde besteedbaar huishoudinkomen ongeveer 1 000 euro meer, namelijk 22 610. Vrijwel iedereen heeft als belangrijkste inkomensbron de pensioenuitkering, maar nog één procent werkt als zzp'er en 1,4 procent als werknemer. De meesten in de bedrijfstak 'Handel, vervoer en horeca'.

Woonsituatie en autobezit

Iets meer dan de helft van de senioren woont in een corporatiewoning en 34,3 procent heeft een koopwoning. Zowel de mediane WOZ-waarde als de mediane oppervlakte ligt net iets onder het niveau dan dat van alle senioren (zie tabel 3.7.4). In dit cluster hebben veel senioren een auto, namelijk 74,8 procent. Zelfs 3,4 procent heeft drie of meer auto's.

3.7.4 Woonsituatie cluster 6

	Cluster 6	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	34,3	36,6
Aandeel corporatiewoning	55,1	50,1
Aandeel vrije huursector	10,5	10,0
Aandeel onbekend	0,0	3,2
	€	
Mediane WOZ	180 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	111	113

Bron: CBS.

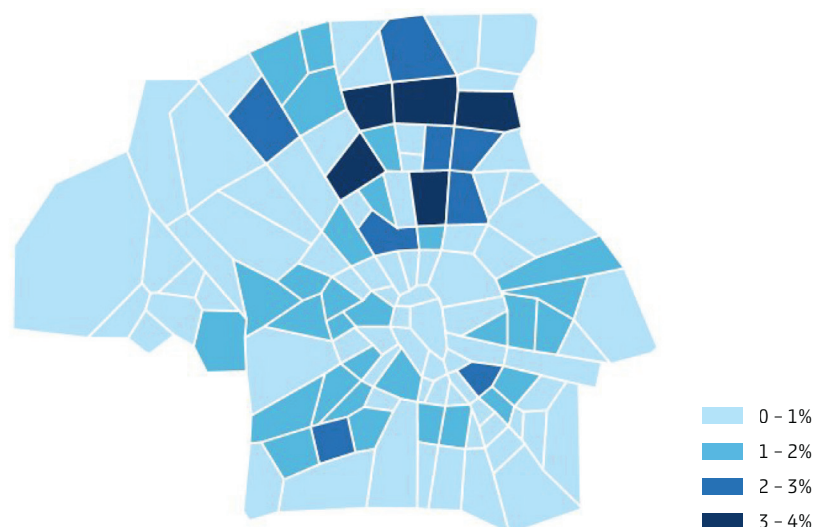
Zorggebruik

De mediane zorgkosten voor dit cluster is 2 840 euro. Iets meer dan één op de drie senioren in dit cluster maakt gebruik van de Wmo.

Ruimtelijk

Figuur 3.7.5 laat de verdeling van cluster 6 zien over de buurten in Eindhoven. De meeste mensen uit dit cluster wonen in de buurten Generalenbuurt, Prinsejagt, Woenselse Heide, Tempel en Vaartbroek.

3.7.5 Senioren uit cluster 6 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

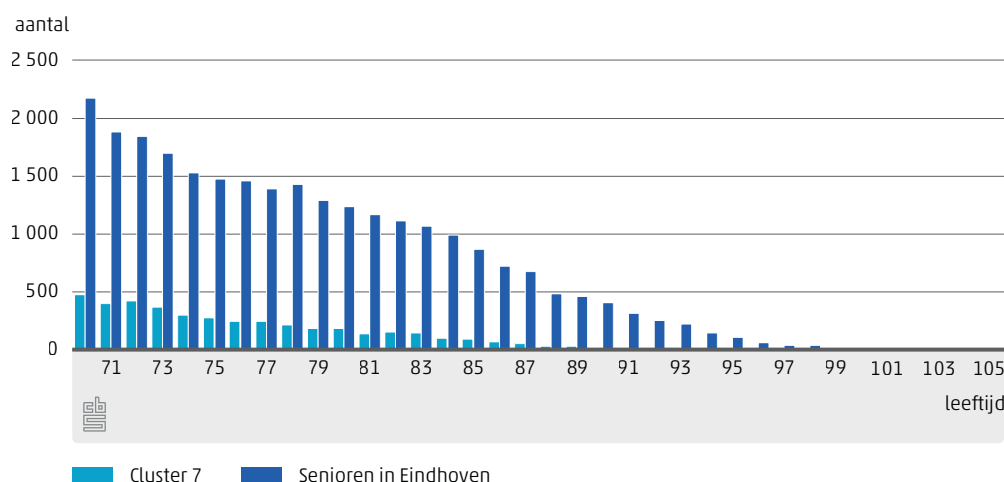
3.8 Cluster 7: Welvarende mannen

Dit cluster bevat 4 200 senioren, bijna 16 procent van alle senioren. Kenmerkend voor dit cluster is dat 91 procent man is en ook 92 procent een koopwoning heeft. Dit cluster heeft de hoogste mediane WOZ-waarde, oppervlakte en inkomens.

Demografische kenmerken

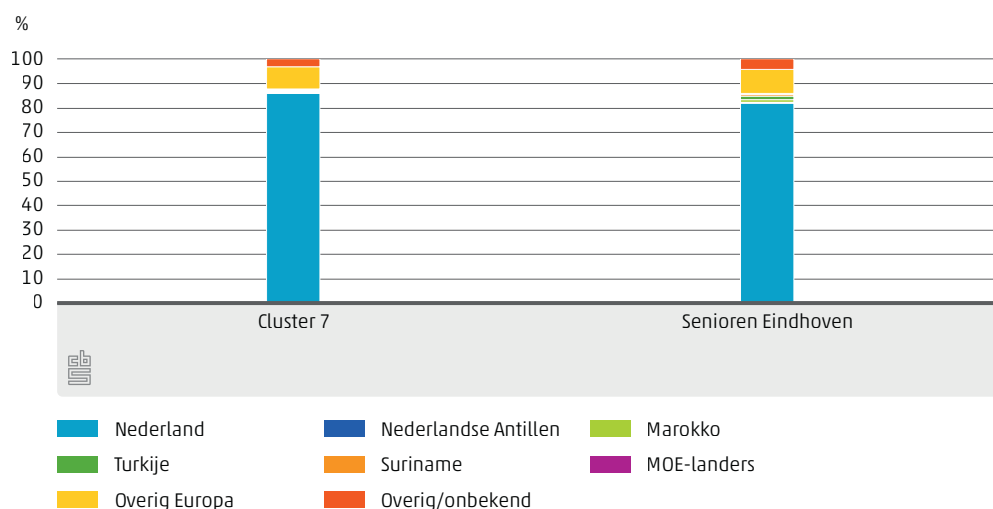
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 76,2 jaar. Het is daarmee het jongste cluster. In figuur 3.8.1 is te zien dat vooral de jongere leeftijden vaak voorkomen.

3.8.1 Leeftijdsverdeling cluster 7 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

De ruime meerderheid, 91,2 procent, is in dit cluster man. Verder heeft 86,3 procent een Nederlandse achtergrond (zie figuur 3.8.2).

3.8.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 7 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster is 95,5 procent gehuwd (zie tabel 3.8.3), dit is het hoogste percentage gehuwden samen met cluster 8. De partners zijn gemiddelde 3 jaar jonger dan de senioren in dit cluster. Iedereen in dit cluster heeft minimaal één kind in dezelfde buurt wonen, 6,9 procent heeft minimaal één kind in hetzelfde huishouden wonen.

3.8.3 Burgerlijke staat cluster 7 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 7	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	0,1	6,1
Gehuwd	95,5	52,1
Verweduwd	1,4	30,3
Gescheiden	2,9	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Dit cluster heeft zowel het hoogste mediane persoonlijk inkomen, met 28 200 euro, als het hoogste mediane gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen, met 28 830 euro. Ook heeft dit cluster het hoogste percentage zzp'ers en werknemers, namelijk respectievelijk 2,4 procent en 4,1 procent. De meesten werken in de bedrijfstakken 'Handel, vervoer en horeca' en 'Zakelijke dienstverlening'.

Woonsituatie en autobezit

Tabel 3.8.4 laat de woonsituatie zien van de senioren in cluster 7. De ruime meerderheid, 91,5 procent heeft een koopwoning, de rest een huurwoning in de vrije huursector. De mediane WOZ-waarde en de mediane oppervlakte is het hoogst respectievelijk het grootst van alle clusters, met 252 000 euro en 144 m².

3.8.4 Woonsituatie cluster 7

	Cluster 7	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	91,5	36,6
Aandeel corporatiewoning	0,0	50,1
Aandeel vrije huursector	8,5	10,0
Aandeel onbekend	0,0	3,2
	€	
Mediane WOZ	252 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	144	113

Bron: CBS.

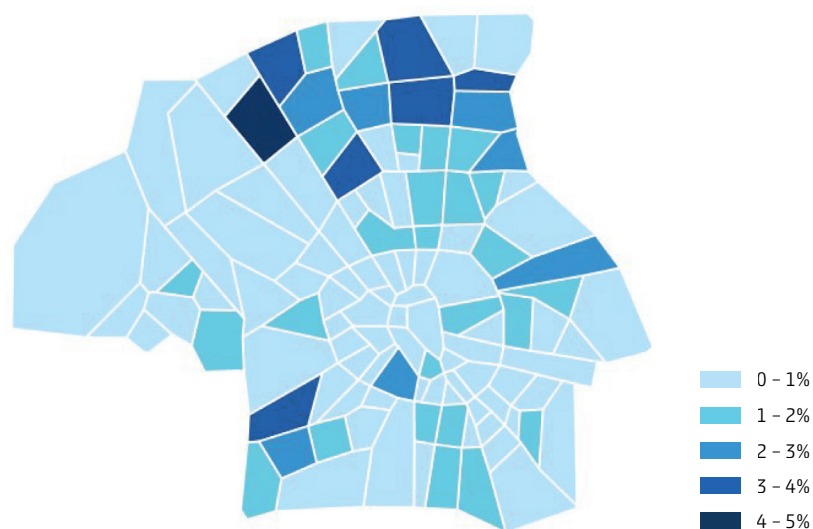
Zorgkosten

De mediane zorgkosten in dit cluster zijn vrij laag, namelijk 2 230 euro. Wel maken ze veel gebruik van huisartsenzorg, bijna het meest van alle clusters, terwijl ze van veel andere soorten zorg minder vaak gebruik maken. Slechts 6,9 procent maakt gebruik van de Wmo.

Ruimtelijk

De meeste mensen in dit cluster wonen in de buurt Kerkdorp Acht. Verder wonen er ook relatief veel mensen in dit cluster in de buurten Prinsejagt, Achtse Barrier-Spaaihoef, Tempel, Blixembosch-Oost, Heesterakker en Genderbeemd (zie figuur 3.8.5).

3.8.5 Senioren uit cluster 7 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

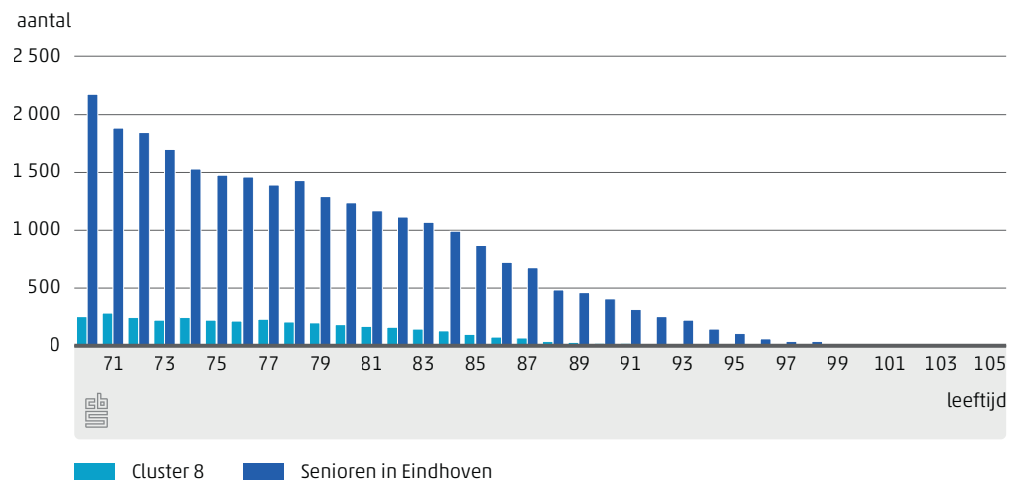
3.9 Cluster 8: Gehuwde mannen in corporatiewoning

Cluster 8 bestaat uit 3 500 senioren, 13 procent van alle senioren. In dit cluster is 90 procent man en woont bijna iedereen in een corporatiewoning. Ook is 95,5 procent in dit cluster gehuwd.

Demografische kenmerken

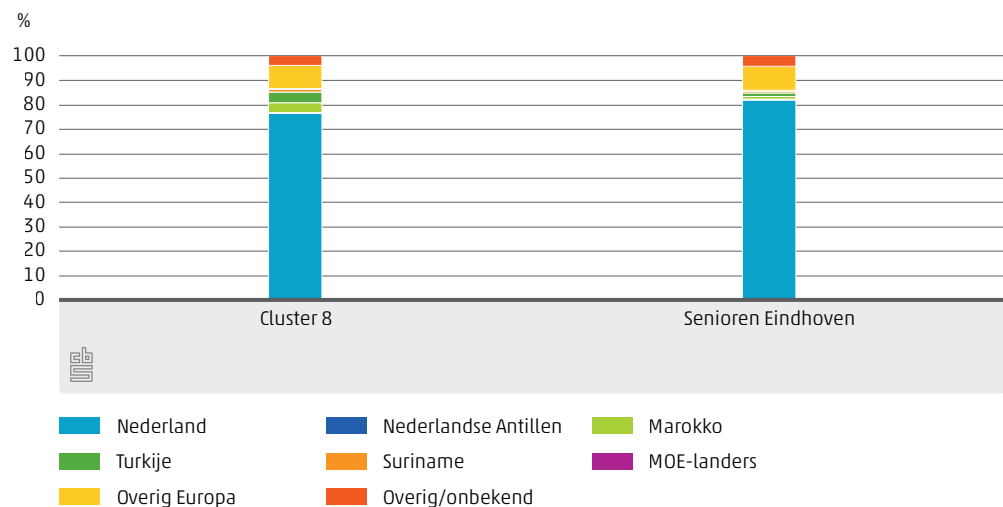
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 77,4 jaar. De leeftijdsverdeling van dit cluster ten opzichte van alle senioren is te zien in figuur 3.9.1. De leeftijd loopt geleidelijk af met een kleine piek bij 74 jaar.

3.9.1 Leeftijdsverdeling cluster 8 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster is negen van de tien senioren man. Dit cluster bevat een relatief laag percentage senioren met een Nederlandse achtergrond, namelijk 76,6 procent. Daarentegen zitten er in dit cluster relatief veel senioren met als migratieachtergrond 'Turkije' en 'Marokko'.

3.9.2 Verdeling van de meest voorkomende migratieachtergronden cluster 8 ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In dit cluster is het merendeel gehuwd, namelijk 95,5 procent (zie tabel 3.9.3). De partners van deze senioren zijn gemiddeld 3,1 jaar jonger. Alle senioren hebben minimaal één kind in dezelfde buurt wonen, in 7,8 procent van de gevallen woont het kind in hetzelfde huishouden.

3.9.3 Burgerlijke staat cluster 8 ten opzichte van senioren in Eindhoven

	Cluster 8	Senioren Eindhoven
	%	
Nooit gehuwd geweest	0,1	6,1
Gehuwd	95,5	52,1
Verweduwd	1,2	30,3
Gescheiden	3,1	11,5

Bron: CBS.

Inkomen

Het mediane persoonlijk inkomen in dit cluster is 17 460 euro, het mediane gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen iets hoger, namelijk 18 800 euro. Dit is beide iets lager dan voor alle senioren. Bijna iedereen in dit cluster heeft als belangrijkste inkomensbron een pensioenuitkering. 2,7 procent is nog werkzaam als werknemer en 0,6 procent als zzp'er, voornamelijk in de bedrijfstakken 'Handel, vervoer en horeca'.

Woonsituatie

Tabel 3.9.4 laat de woonsituatie zien van de senioren in dit cluster. Bijna iedereen in dit cluster woont in een sociale huurwoning. Zowel de mediane WOZ-waarde als de mediane oppervlakte liggen ruim onder het niveau dan dat van alle senioren.

3.9.4 Woonsituatie cluster 8

	Cluster 8	Senioren Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	0,0	36,6
Aandeel corporatiewoning	99,9	50,1
Aandeel vrije huursector	0,1	10,0
Aandeel onbekend	0,0	3,2
	€	
Mediane WOZ	171 000	189 000
	m ²	
Mediane oppervlakte	105	113

Bron: CBS.

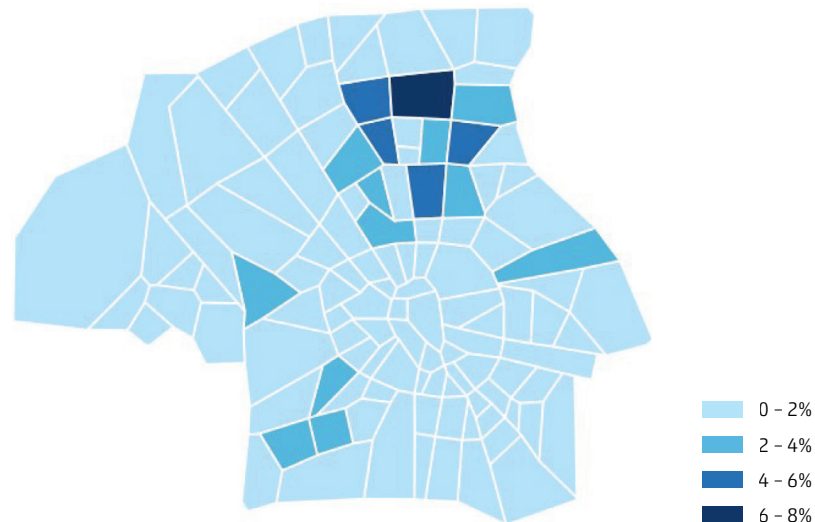
Zorggebruik

De mediane zorgkosten voor dit cluster zijn 2 830 euro. Senioren in dit cluster maken vooral relatief veel gebruik van huisartsenzorg, farmacie, ziekenhuis, multidisciplinaire zorg en mondzorg. In dit cluster maakt 18,4 procent gebruik van de Wmo.

Ruimtelijk

Van dit cluster wonen de meeste mensen in de buurt Tempel (zie figuur 3.9.5). Andere buurten waar relatief veel mensen uit dit cluster wonen zijn Generalenbuurt, Jagershoef, Woenselse Heide en Eckart.

3.9.5 Senioren uit cluster 8 uitgesplitst naar buurt in Eindhoven

3.10 Samenvatting clusters

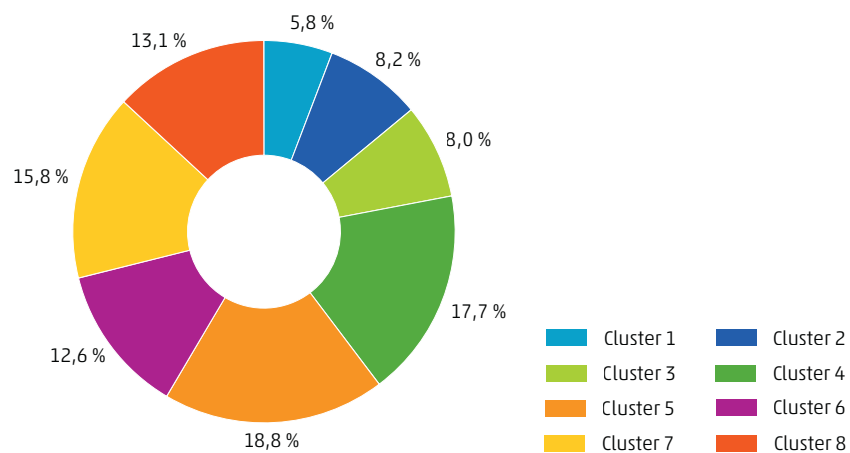
Uit de analyse zijn de volgende acht clusters gekomen:

- Cluster 1: Gehuwd zonder kinderen
- Cluster 2: Alleenstaand zonder kinderen
- Cluster 3: Hulpbehoevende/afhankelijke
- Cluster 4: Vrouw, gehuwd met kinderen
- Cluster 5: Verweduwde of gescheiden vrouw
- Cluster 6: Alleenstaand met kind in de buurt
- Cluster 7: Welvarende mannen
- Cluster 8: Gehuwde mannen in corporatiewoning

De belangrijkste verschillen tussen deze clusters worden in deze paragraaf beschreven.

Figuur 3.10.1 laat de verdeling van de cluster over de senioren zien. Er zijn drie kleinere clusters en vijf grotere clusters.

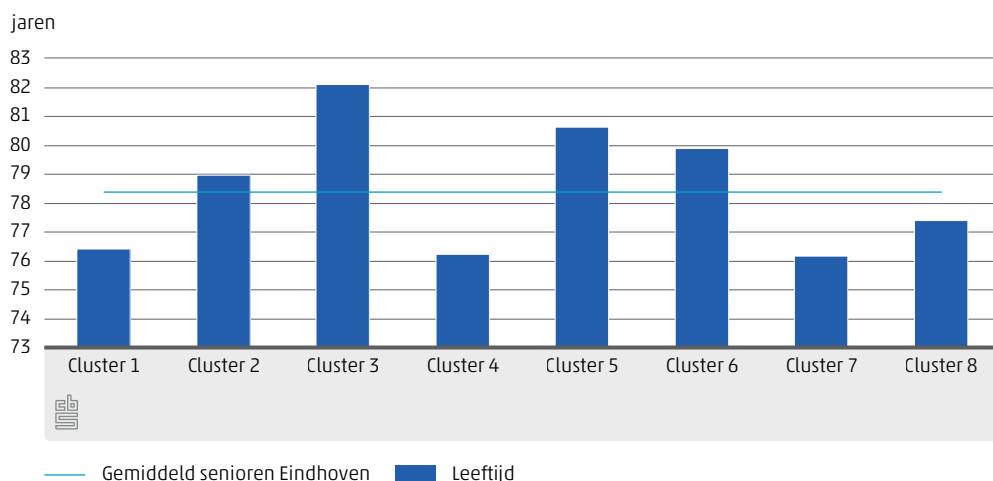
3.10.1 Verdeling van de clusters, als percentage van de populatie senioren in Eindhoven

Demografische kenmerken

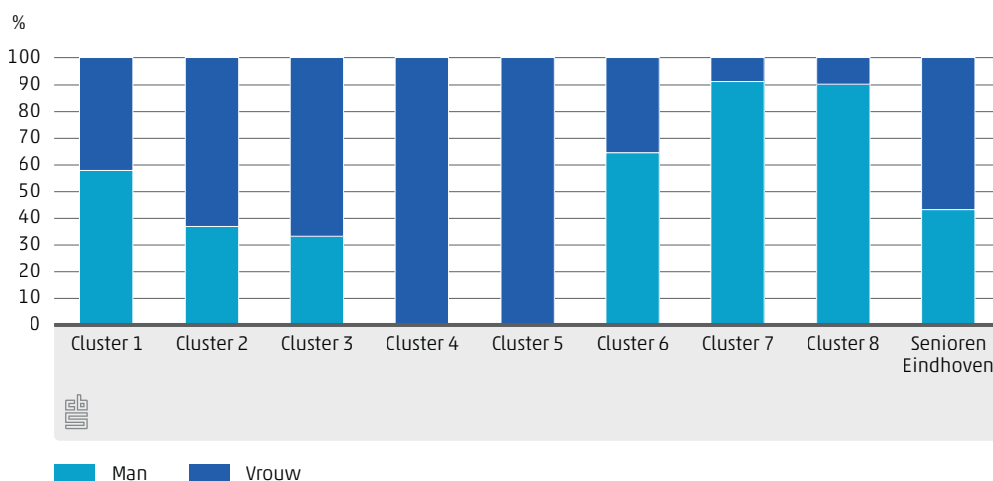
De gemiddelde leeftijd van alle senioren is 78,4 jaar. De jongste clusters zijn cluster 1, 4 en 7. Cluster 3 heeft de hoogste gemiddelde leeftijd (zie figuur 3.10.2).

3.10.2 Gemiddelde leeftijd van alle clusters ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

In figuur 3.10.3 is de verdeling van mannen en vrouwen te zien van alle clusters en van alle senioren. Bij alle senioren zijn er iets meer vrouwen dan mannen. Cluster 4 en 5 bevatten alleen vrouwen terwijl cluster 7 en 8 voornamelijk bestaan uit mannen.

3.10.3 Man/vrouw verdeling voor alle clusters en alle senioren in Eindhoven

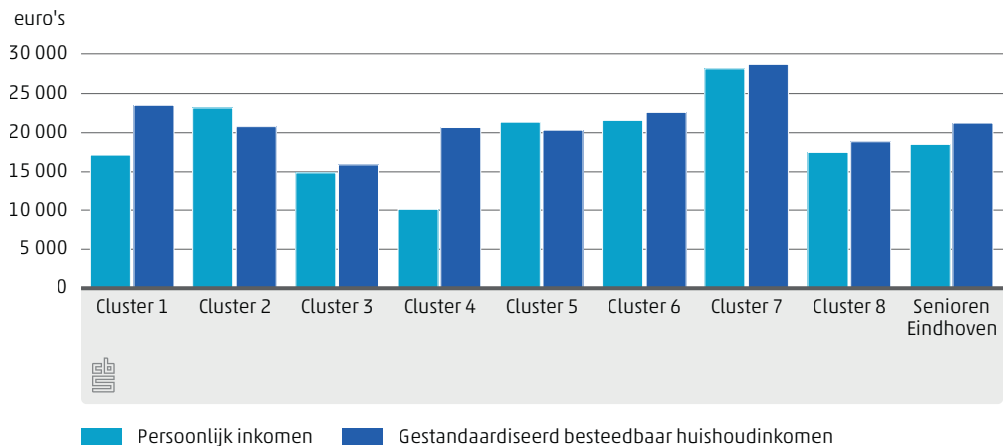
Inkomen

Figuur 3.10.4 laat het mediane inkomen, zowel het persoonlijk als het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen, zien voor zowel alle clusters als alle senioren in Eindhoven. Cluster 7 heeft zowel het hoogste persoonlijk als het hoogste gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen. Het laagste persoonlijk inkomen zit in cluster 4 terwijl

cluster 3 het laagste gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen heeft. Cluster 4 heeft verder een groot verschil tussen het persoonlijk en huishoudinkomen. Dit betekent dat de partners van de senioren in cluster 4 meer verdienen dan de persoon uit cluster 4 zelf.

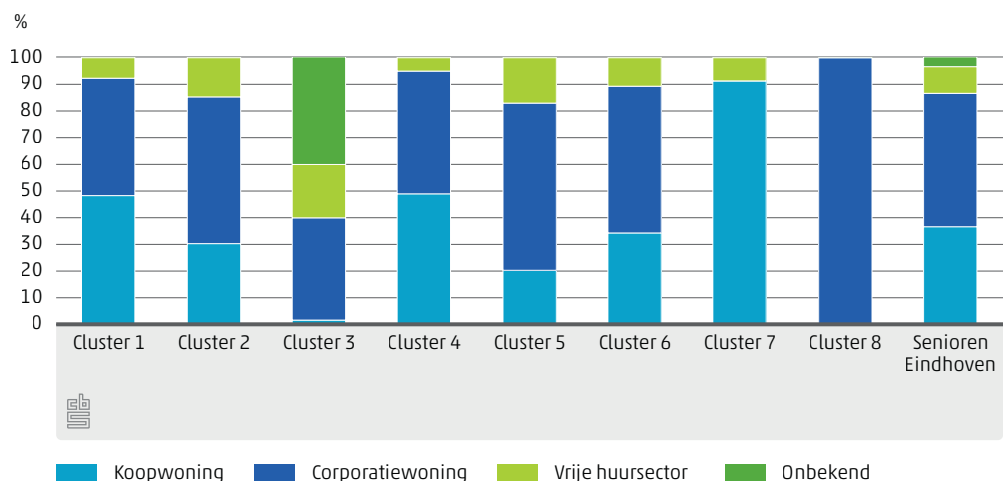
3.10.4 Persoonlijk en gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen per cluster ten opzichte van alle senioren in Eindhoven (mediaan)

Woonsituatie

Van alle senioren woont het merendeel in een corporatiewoning (zie figuur 3.10.5). In cluster 8 woont vrijwel iedereen in een corporatiewoning terwijl in cluster 7 het overgrote deel in een koopwoning woont. Het aandeel vrije huur is het hoogst in cluster 3.

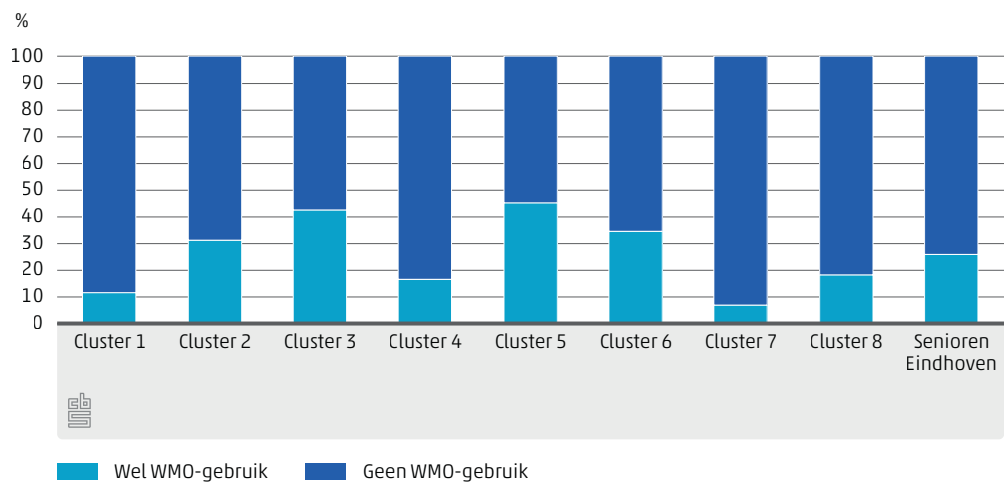
3.10.5 Verdeling woningeigendom van alle clusters ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Zorggebruik

Figuur 3.10.6 laat het Wmo-gebruik zien van alle clusters. Van alle senioren maakt 26,1 procent gebruik van de Wmo. In cluster 2, 3, 5 en 6 is het hoger dan gemiddeld, in cluster 3 en 5 is het percentage het hoogst. Senioren in cluster 7 maken het minst gebruik van de Wmo.

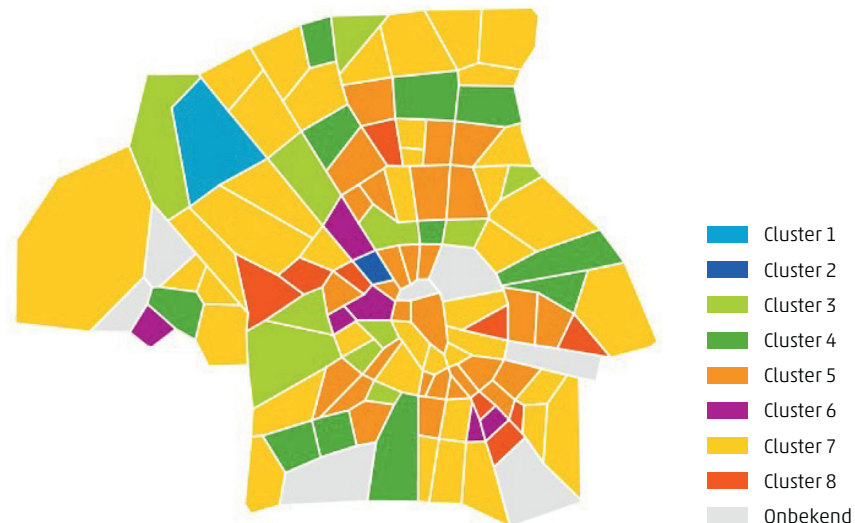
3.10.6 WMO-gebruik van alle clusters ten opzichte van alle senioren in Eindhoven

Ruimtelijk

Figuur 3.10.7 laat per buurt in Eindhoven het meest voorkomende cluster zien⁶⁾. Cluster 7 is in veel buurten het meest voorkomende cluster. Dit is ook het grootste cluster. Cluster 1 en 2 zijn maar in één buurt het meest voorkomende cluster.

3.10.7 Meest voorkomende cluster in een buurt in Eindhoven

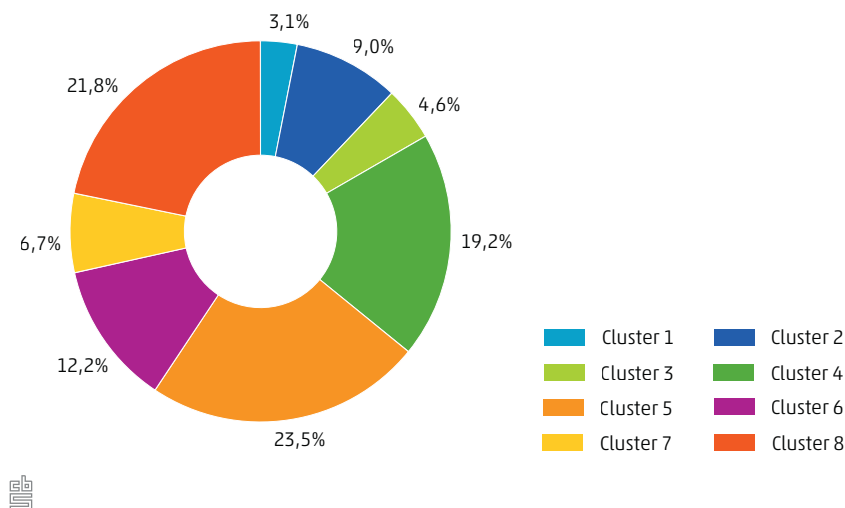

⁶⁾ Als er twee of meer meest voorkomende clusters waren dan is er random één gekozen.

3.11 Buurten Eckart en Vaartbroek

3.11.1 Eckart

3.11.1 Verdeling van de clusters in Eckart, als percentage van de populatie senioren in Eindhoven

Buurtbeschrijving

In Eckart wonen 4 265 personen. In totaal staan er 2 093 woningen in deze buurt, waarvan de meerderheid, 61 procent, een ééngezinwoning is. Ook is ongeveer tweederde van de woningen een huurwoning. Bij 43 procent van de huishoudens gaat het om een eenpersoonshuishouden. De gemiddelde afstand naar een huisarts is in deze buurt 0,4 kilometer en naar een grote supermarkt 0,5 kilometer⁷⁾.

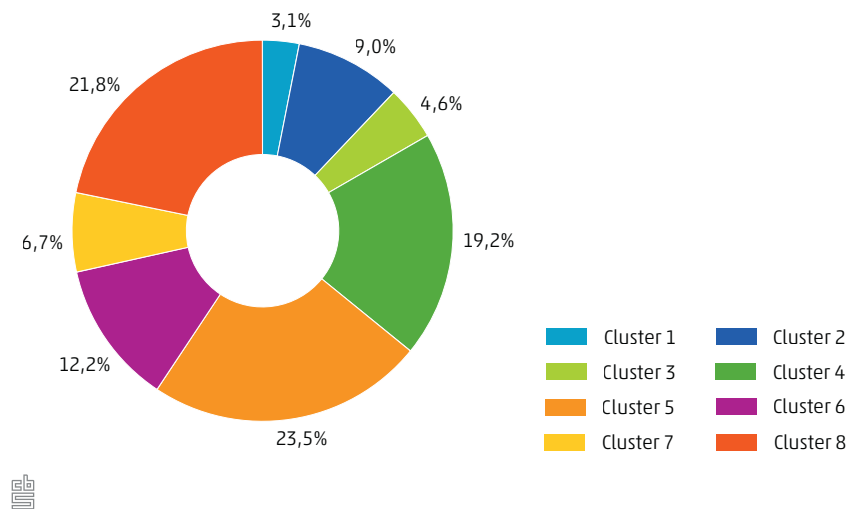
Clusters

In de buurt Eckart wonen 800 senioren, bijna 1 op de 5 personen in deze buurt behoort dus tot de groep senioren. Uit de clusteranalyse over alle personen in Eindhoven blijkt dat het gepensioneerdens-cluster daar het meest voorkomende cluster is⁸⁾. Figuur 3.11.1 laat de verdeling zien van de clusters van de senioren. Cluster 5 'Gescheiden of verweeduwe vrouw' is het grootste cluster in Eckart. Ook clusters 4 'Vrouw, gehuwd met kinderen' en cluster 8 'Gehuwde mannen in sociale huurwoning' komen hier veel voor.

⁷⁾ <http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83765NED/table?dl=3579D>

⁸⁾ https://dashboards.cbs.nl/v2/de_mensen_van/

3.11.1 Verdeling van de clusters in Eckart, als percentage van de populatie senioren in Eindhoven

Net als in heel Eindhoven verschilt in deze buurt het Wmo-gebruik per cluster. In totaal maakt 30,7 procent van de senioren gebruik van de Wmo in deze buurt. Het hoogste percentage Wmo-gebruik zit in cluster 5, namelijk 48,1 procent en het laagste in cluster 7.

3.11.2 Vaartbroek

Buurtbeschrijving

In Vaartbroek wonen 5 185 personen. In deze buurt staan 3 493 woningen. In 68 procent van de gevallen gaat het om ééngezinshuizen en in 64 procent om een huurwoning. Van de huishoudens is 44,4 procent een eenpersoonshuishouden. De gemiddelde afstand tot een huisarts is 0,9 kilometer en tot een grote supermarkt 0,6 kilometer⁹⁾.

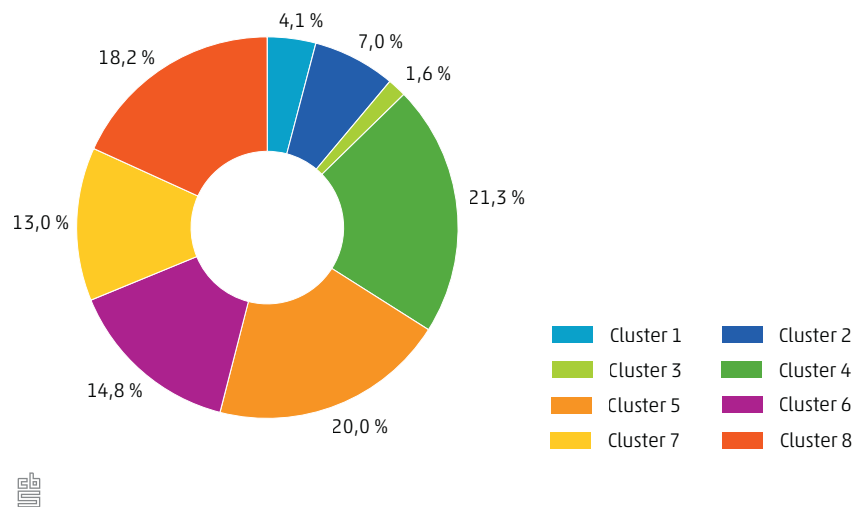
Clusters

In de buurt Vaartbroek wonen 730 senioren, dit is 14,1 procent van alle inwoners. Ook in deze buurt is het meest voorkomende cluster het gepensioneerden-cluster, zo blijkt uit de clusteranalyse over alle personen in Eindhoven¹⁰⁾. Het meest voorkomende cluster van de senioren in deze buurt is cluster 4 'Vrouw, gehuwd met kinderen'. Ook cluster 5 'Gescheiden of verweduwd vrouw' en 8 'Gehuwde mannen in sociale huurwoning' komen relatief veel voor in Vaartbroek (figuur 3.11.2).

⁹⁾ <http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83765NED/table?dl=3579D>

¹⁰⁾ https://dashboards.cbs.nl/v2/de_mensen_van/

3.11.2 Verdeling van de clusters in Vaartbroek, als percentage van de populatie senioren in Eindhoven

In deze buurt maakt 25,7 procent van de senioren gebruik van de Wmo. Het hoogste percentage zit in cluster 5. Van alle personen in dit cluster maakt in deze buurt 44,5 procent gebruik van de Wmo. Het minste Wmo-gebruik zit in cluster 7.

4. Vervolg

4.1 Vervolgonderzoek

Dit rapport is geschreven in het kader van het project *Bejaardentehuis zonder muren*. Het doel van dit project is de buurten zó inrichten dat senioren langer zelfstandig thuis kunnen en willen wonen. Om te bepalen wat hiervoor nodig is, is het in de eerste plaats belangrijk om te weten over wie we het dan hebben. Niet alle ouderen zijn namelijk hetzelfde en er zijn veel verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op het leven van ouderen.

Met dit onderzoek zijn de ouderen van Eindhoven ingedeeld in 8 clusters. De mensen binnen deze clusters hebben veel overeenkomsten en de verschillen tussen de clusters zijn relatief groot. Deze analyse is uitgevoerd in een iteratieve en intensieve samenwerking met verschillende partijen; de gemeente Eindhoven, WIJEindhoven, Woonbedrijf (samen 'de coalitie') en het CBS. De inzichten vanuit deze verschillende hoeken waren erg belangrijk, enerzijds omdat zij de mensen en buurten in Eindhoven het beste kennen en anderzijds omdat zij als eindgebruikers aan de slag gaan met de inzichten uit dit onderzoek. Gedurende het bespreken van de (tussen-)resultaten kwamen vaak interessante inzichten en vragen naar voren.

De resultaten van dit onderzoek zijn een goede basis voor vervolgonderzoek:

- Voorliggend onderzoek geeft een eerste beeld van de verschillende ouderen in de stad Eindhoven. Het kan interessant zijn om de *trends en ontwikkelingen* hierin te volgen. Zo zouden cohorten gevolgd kunnen worden om bijvoorbeeld beter te kunnen anticiperen op instroom in de verzorgingstehuizen. Waar komen de mensen die nu hulpbehoevend zijn vandaan? Als je ouder wordt heb je meer hulp nodig, maar ontwikkelt dat voor iedereen hetzelfde of spelen bepaalde achtergrondkenmerken hierbij een rol?
- Er kan ingezoomd worden op de verschillende (zorg-)behoeften van de ouderen; Welke Wmo-aanpassingen worden het meest gevraagd? Wat is er nodig aan openbare voorzieningen die bijdragen aan de mobiliteit van de ouderen? Wordt er gebruik gemaakt van mantelzorg?
- De clusters kunnen gebruikt worden om een *prioritering* aan te brengen in de vervolgstappen in de buurten. Voor welke groepen is de kans op doorstroom naar een verzorgingstehuis het grootst? Is dit wenselijk of is dit eventueel te voorkomen?
- Eenzaamheid onder ouderen is een belangrijk maar vaak nog onderbelicht thema. In dit onderzoek is rekening gehouden met de nabijheid van kinderen en de relatiestatus van de ouderen. Dit zou verder uitgebreid kunnen worden door de sociale netwerken van ouderen in kaart te brengen.
- De coalitie heeft de wens naar meer *'zachte' data* uitgesproken. Wat willen deze ouderen zelf? Staan ze open voor eventuele nieuwe initiatieven? Of hebben ze zelf nog goede ideeën? De huidige inzichten kunnen aangevuld worden met meer kwalitatieve data uit bijvoorbeeld enquêtes.
- Naast kwalitatieve inzichten zijn er ook nog kwantitatieve data die gebruikt kunnen worden om dit onderzoek te verbreden. Zo kan er gekeken worden naar de *verhuisbewegingen* van de verschillende doelgroepen. Is men naar een kleinere woning gegaan? Blijft men in dezelfde buurt wonen? En zijn er bepaalde life-events aan vooraf gegaan? Op welke leeftijd werd de vorige woning verkocht?
- De huidige inzichten kunnen gebruikt worden om eventuele preventieve maatregelen te bepalen. *Hoe kan je langer in je huis blijven wonen?* Zo kunnen woningcorporaties kijken wat er preventief ingezet kan worden bij het opknappen van woningen. Het zou interessant kunnen zijn om te kijken naar de jongere leeftijdscategorieën om hier een prioritering in aan te brengen.
- In het huidige rapport is al ingegaan op de *voorzieningen* in de buurten. Dit zou verder uitgebreid kunnen worden. Volgens de coalitie zijn voorzieningen op loopafstand voor de meeste senioren een pre. Met een nieuw onderzoek kunnen we dit duidelijker in beeld brengen. De clusters kunnen dan gebruikt worden om de behoeften omtrent voorzieningen voor de verschillende soorten ouderen in beeld te brengen.
- Het betrekken van verschillende *zorginstanties* en partijen. De verwachting van de coalitie is dat er steeds meer zorg thuis zal gaan plaatsvinden. Waarschijnlijk hebben deze instanties veel inzichten en data die we kunnen koppelen aan dit onderzoek.
- Binnen de gemeente bestaan verschillende data-initiatieven waaraan deze gegevens mogelijk *gekoppeld* kunnen worden. In deze gemeentelijke onderzoeken komen zaken als subjectief welzijn, gezondheidservaring, brede welvaart, vrije tijdsbesteding, sociaal kapitaal, maatschappelijke participatie en veiligheidsbeleving aan bod.

4.2 Dankwoord

Dit onderzoek is mede tot stand gekomen met behulp van de volgende mensen:

Ester Cromsigt	teamleider Woensel Oost, WIJ Eindhoven
René Deelen	gebiedscoördinator Eckart, Vaartbroek, Luytelaer, Gemeente Eindhoven
Nasir Haddouch	woonconsulent, Stichting Woonbedrijf SWS. Hhvl
Wendy Hesse	woonconsulent, Stichting Woonbedrijf SWS. Hhvl
Ahmed Kotati	verbinder/generalist Woensel Oost, WIJ Eindhoven
Lidy Ross	voorzitter, sociëteit Andromeda
René Kerkwijk	ontwikkelaar sociaal domein, Gemeente Eindhoven

Bijlage 1: Bronbestanden en begrippen

Bronbestanden

Basisregistratie Personen (BRP)

De Basisregistratie Personen (BRP) is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland, en (sinds 2014) de opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De BRP bevat gegevens over ingezetenen en niet-ingezetenen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de gegevens over ingezetenen. Gegevens over niet-ingezetenen worden bijgehouden door het ministerie van BZK. Elke persoon die naar verwachting ten minste vier maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet ingeschreven worden als ingezetene. Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Ook ingezetenen die naar verwachting ten minste acht maanden buiten Nederland verblijven, worden niet-ingezetene. In de BRP zijn van iedere ingeschrevene gegevens als burgerservicenummer (BSN), geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats geregistreerd, van ingezetenen bovendien gegevens over de ouders, partners en kinderen. Voor ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Voor meer informatie over de BRP wordt verwezen naar de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens <http://www.rvig.nl/brp>.

Enquête Beroepsbevolking (EBB)

De Enquête Beroepsbevolking (EBB) is een doorlopende enquête onder personen van 15 jaar en ouder die in Nederland wonen, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (de institutionele bevolking). Het doel van deze enquête is zicht te krijgen op de relatie tussen mens en arbeidsmarkt. Hiertoe wordt onder meer informatie verzameld over de huidige en toekomstige positie op de arbeidsmarkt van personen en worden demografische kenmerken van personen en huishoudens vastgelegd. Gegevens worden vastgesteld op het moment van enquêteren.

Inkomen Huishoudens

Het bestand bevat het jaarinkomen van alle huishoudens behorende tot de bevolking van Nederland op 1 januari van het verslagjaar. De belangrijkste berichtgever is de Belastingdienst.

Inkomen Personen

Het bestand bevat het jaarinkomen van alle personen behorende tot de bevolking van Nederland op 1 januari van het verslagjaar. De belangrijkste berichtgever is de Belastingdienst.

Kosten per persoon per zorgvorm Zorgverzekeringswet (ZVWK)

Dit bestand bevat de bij zorgverzekeraars gedeclareerde (en goedgekeurde) zorgkosten, die vallen onder de basisverzekering van de Zorgverzekeringswet (Zvw). De zorgkosten zijn inclusief de kosten die vanwege het verplicht of vrijwillig eigen risico uiteindelijk door de verzekerden zelf zijn betaald. Niet meegenomen zijn kosten die zijn vergoed door een aanvullende verzekering en eigen bijdragen. De doelpopulatie bestaat uit personen die in het betreffende jaar tenminste een dag in de GBA stonden, die verzekeringsplichtig waren en ook minimaal een dag verzekerd zijn geweest in het jaar.

Opleidingsniveaubestand (OPLN)

Het opleidingsniveaubestand vertegenwoordigt het hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleidingsniveau van de Nederlandse bevolking op peilmoment (1 oktober van jaar 2017). Het bestand is gebaseerd op gegevens uit diverse registers (o.a. onderwijsregistraties) en de Enquête BeroepsBevolking (EBB). Door het gebruik van meerdere (jaargangen van) bronnen heeft het opleidingsniveaubestand een zeer hoge dekkingsgraad (2015: bijna 11 miljoen personen) die bovendien jaarlijks toeneemt. Alhoewel de dekkingsgraad hoog is, vertegenwoordigt het bestand niet de gehele doelpopulatie.

Onderwijsregistraties geven per schooljaar een integraal overzicht van de in dat jaar gevolgde en/of voltooide opleidingen. Het CBS beschikt sinds ruim tien jaar over deze bestanden. Dit betekent dat voor vrijwel alle jongeren het hoogst behaalde opleidingsniveau bekend is. Zo zijn er vanaf schooljaar 2004/2005 registraties van het MBO beschikbaar en al vanaf medio jaren '80 gegevens over het HBO en de universiteit. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van bestanden met opleidingsgeschiedenissen zoals opgegeven door werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf (personen die ingeschreven stonden in 2010 of later). Om het opleidingsniveau te bepalen van personen die vóór die tijd zijn afgestudeerd, wordt vooral gebruik gemaakt van de EBB, maar ook het bronbestand van het UWV WERKBedrijf wordt daarvoor benut. De EBB wordt verder ook gebruikt voor niet door overheid bekostigd onderwijs, zoals particulier onderwijs, onderwijs in het buitenland en lange bedrijfsopleidingen en cursussen. De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen. In het opleidingsniveaubestand is gebruik gemaakt van EBB-informatie vanaf 2004.

Polisadministratie (Polis)

De Polisadministratie bevat gegevens over banen en is gebaseerd op data uit de loonaangiften van de Belastingdienst. De loonaangiften bevatten gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. Het doel van de Polisadministratie is inzicht te krijgen in arbeidscontracten en loon van werknemers.

Registraties van uitkeringen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB)

De registraties van uitkeringen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) bestaan uit uitkeringen van personen. De SVB registreert uitkeringen op basis van de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene Nabestaandenwet (ANW) en de kinderbijslag.

Registraties van uitkeringen bij gemeenten

De registraties van uitkeringen bij de gemeenten bestaan uit uitkeringen van personen. De gemeenten registreren bijstandsuitkeringen. Hieronder vallen uitkeringen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

Registraties van uitkeringen bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)

De registraties van uitkeringen bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) bestaan uit uitkeringen van personen. Het UWV registreert van de meeste uitkeringen zowel het recht als de betaling. In de registraties komen ook Nederlandse uitkeringen voor aan mensen die niet in Nederland wonen. Het UWV registreert werkloosheidsuitkeringen (WW), uitkeringen in het kader van de Ziektewet (ZW) en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (AO). Onder de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vallen uitkeringen op grond van de volgende wetten: Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Stelsel van Sociaal Statistische Bestanden (SSB)

Het SSB is een stelsel van registers en enquêtes, die op persoonsniveau aan elkaar zijn gekoppeld. Per jaargang worden meer dan 50 verschillende registers gebruikt. Deze registers hebben betrekking op verschillende sociaaleconomische onderwerpen, zoals banen, uitkeringen, woningen en onderwijs. Het SSB bevat voorlopige en definitieve gegevens. Bij definitieve gegevens zijn registers en enquêtes onderling op elkaar afgestemd en consistent gemaakt.

De doelpopulatie van het SSB bestaat uit alle personen die in Nederland wonen, en personen die niet in Nederland wonen maar in Nederland werken of een uitkering dan wel pensioen vanuit Nederland ontvangen. Er staan in het SSB gegevens over banen, uitkeringen, personen, huishoudens en bedrijven.

Wmo-gebruik

Wmo-gebruik is aangeleverd door de gemeente.

Begrippen

Belangrijkste inkomensbron – De sociaaleconomische categorie van een persoon is bepaald aan de hand van de bron van het inkomen dat een persoon op het peilmoment heeft.

BBZ – Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) is ingesteld om een zelfstandige tijdelijk een uitkering te verstrekken totdat hij weer in zijn eigen

levensbehoeften kan voorzien. Degenen die in aanmerking komen voor het Bbz zijn gevestigde zelfstandigen die tijdelijk in financiële problemen verkeren, of startende zelfstandigen. Daarnaast biedt het Bbz ook hulp aan oudere zelfstandigen met een niet-levensvatbaar bedrijf of hulp wanneer zelfstandigen hun bedrijf willen beëindigen.

Bedrijfstak – Indeling in bedrijfstakken op basis van de Standaard Bedrijfsindeling 2008 (SBI 2008). Dit is de Nederlandse hiërarchische indeling van economische activiteiten die door het CBS wordt gebruikt om bedrijfseenheden in te delen naar hun hoofdactiviteit. De SBI 2008 is de versie die vanaf 2008 gebruikt wordt.

'Bedrijfstak' of 'branche' zijn gangbare termen voor groepen van bedrijven met dezelfde hoofdactiviteit. Het CBS hanteert voor de indeling van bedrijven naar hoofdactiviteit de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Bedrijven in een bedrijfstak of branche kunnen naast deze activiteit ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitoefenen.

Besteedbaar huishoudensinkomen – Het besteedbare inkomen is het bruto-inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen.

Betaalde inkomensoverdrachten bestaan uit overdrachten tussen huishoudens zoals de alimentatie betaald aan de ex-echtgeno(o)t(e). Premies inkomensverzekeringen betreffen premies betaald voor verzekering in verband met werkloosheid, ziekte, arbeidsongeschiktheid en pensioen. Premies ziektekostenverzekeringen omvatten de premies zorgverzekering en de premie AWBZ.

Bijstandsuitkering – Uitkering die wordt verstrekt op grond van de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw) of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Ioaz). De Wwb is per 1 januari 2015 gewijzigd en heet sindsdien Participatiewet.

Burgerlijke staat – Formele positie van een persoon waarbij wordt verwezen naar het huwelijk en het geregistreerd partnerschap. Per 1 januari 1998 is het geregistreerd partnerschap ingevoerd. Doorgaans worden het geregistreerd partnerschap en het huwelijk op dezelfde wijze behandeld.

Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen – Het besteedbaar huishoudinkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Deze correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Het gestandaardiseerd inkomen is een maat voor de welvaart van (de leden van) een huishouden. Bij het berekenen van de mediaan zijn personen die in een huishouden behoren zonder waargenomen inkomen uitgesloten.

Hoogst behaald onderwijsniveau – Het hoogste onderwijsniveau waarvoor een diploma is behaald, óf het hoogste onderwijsniveau dat volledig is doorlopen (als voor het behalen van de opleiding een diploma niet van toepassing is). Als een opleiding (nog) niet is

afgerond, gaat het om het onderwijsniveau dat wordt vereist om deze opleiding te kunnen volgen.

Huishouden – Particulier of institutioneel huishouden.

Institutioneel huishouden – Eén of meer personen die samen een woonruimte bewonen en daar bedrijfsmatig worden voorzien in dagelijkse levensbehoeften. Ook de huisvesting vindt bedrijfsmatig plaats. Het gaat om instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezinsvervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, waarin de personen in principe voor langere tijd (zullen) verblijven.

IOAW – De wet biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, van wie het recht op uitkering op grond van de Werkloosheidswet is geëindigd. De wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 1987 en is ingrijpend gewijzigd met ingang van 1 januari 1996.

IOAZ – De wet biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, van wie het inkomen duurzaam minder bedraagt dan het sociaal minimum en die als gevolg daarvan het bedrijf of beroep hebben beëindigd. De wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 1987 en is ingrijpend gewijzigd met ingang van 1 januari 1996.

Kostwinner – Persoon binnen een huishouden die de grootste bijdrage levert aan het totale inkomen van het huishouden.

Migratieachtergrond – Personen hebben een migratieachtergrond als ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Multidisciplinaire zorg – Deze zorgvorm betreft zorgverlening aan patiënten met een chronische aandoening waarbij zorgaanbieders van diverse disciplines in onderlinge samenhang zorg verlenen, waarvan huisartsenzorg een onderdeel is. Deze zorgvorm is van toepassing voor een viertal chronische patiëntgroepen: Diabetes Mellitus type 2 (DM2), vasculair risicomangement (VRM), COPD en astma.

Oppervlakte – Gebruiksoppervlakte van de woning. Bij de berekening van de mediaan zijn alleen oppervlakten van 14 tot en met 2 700 m² meegenomen.

Persoonlijk inkomen – Dit omvat het totaal van inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen en uitkering sociale voorzieningen (m.u.v. kinderbijslag en kindgebonden budget). Premies inkomensverzekeringen (m.u.v. premies voor volksverzekeringen) zijn hierop in mindering gebracht. Bij het berekenen van de mediaan zijn personen in een huishouden behoren zonder waargenomen inkomen uitgesloten.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) – Wettelijke verplichting voor gemeenten om ondersteuning te bieden aan mensen met een beperking. De Wmo is op 1 januari 2007 ingevoerd als een samenvoeging van de Wet voorzieningen Gehandicapten, de Welzijnswet en het onderdeel huishoudelijk verzorging uit de AWBZ.

WOZ – Door de gemeenten periodiek getaxeerde waarde van onroerende zaken in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Bij het berekenen van de mediaan zijn alleen WOZ-waarden groter dan nul euro meegenomen.

Zelfstandig ondernemer – Een persoon die arbeid verricht voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk.

Zelfstandige zonder personeel (ZZP) – Een persoon die arbeid verricht voor eigen rekening of risico – in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer), of – als directeur-groootaandeelhouder (dga), of – als overige zelfstandige (bijvoorbeeld in een zelfstandig uitgeoefend beroep), én – die daarbij geen personeel in dienst heeft.

Zorgkosten – De Zvw-zorgkosten zijn de kosten die een zorgverzekeraar heeft vergoed voor vormen van zorg die onder de basisverzekering vallen. Het betreft zorg die in het verslagjaar is verstrekt of (bij ziekenhuiszorg en geestelijke gezondheidszorg) zorg die is gestart tijdens het verslagjaar. Zorgkosten die zijn meegenomen in dit onderzoek zijn: huisartsenzorg, geriatrische revalidatiezorg, generalistische basis GGZ, gespecialiseerde GGZ, farmacie, buitenland, zorg zintuiglijk gehandicapten, ziekenvervoer, ziekenhuiszorg, wijkverpleging (verpleging en verzorging), paramedische zorg, multidisciplinair zorg, mondzorg, hulpmiddelen en overige zorgvormen.

Zorgverzekeringswet (Zvw) – De Zorgverzekeringswet (Zvw) stelt een zorgverzekering (basisverzekering) verplicht voor alle Nederlandse ingezetenen en mensen die in het buitenland wonen maar vanuit Nederland inkomsten uit arbeid ontvangen. Uitgezonderd zijn enkele bijzondere, kleine groepen waaronder militairen. De Zvw en de onderliggende wetgeving (Besluit zorgverzekering en Regeling zorgverzekering) bepaalt de inhoud van de basisverzekering af te wijken. Zorgverzekeraars moeten iedereen tegen een vaste premie voor een basisverzekering accepteren. Zorgverzekeraars mogen zorgverzekeringen niet beëindigen bij hoge declaraties van de verzekerde. De Zvw is per 1 januari 2006 in werking getreden.

Bijlage 2: Centrum voor Beleidsstatistiek en medewerkers

Centrum voor Beleidsstatistiek

Het CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen om deze daarna te verwerken tot statistische informatie over groepen mensen, bedrijven en hun omgeving. De resultaten stelt het CBS voor iedereen beschikbaar. Voor sommige vragen is deze informatie, die beschikbaar wordt gesteld via de CBS-website www.cbs.nl, echter niet toereikend. In dat geval kunnen externe partijen zich wenden tot het Centrum voor Beleidsstatistiek (CBS-CvB).

Het CBS-CvB bepaalt in nauw overleg met de klant welke informatie in welke vorm beschikbaar en nuttig is voor het beantwoorden van de vraag. Daarna voert het CBS-CvB het onderzoek uit en beschrijft de resultaten in een maatwerktafelenset, rapport of dashboard. Alle uitkomsten en publicaties worden openbaar gemaakt en zijn te vinden op de website (<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/cbs-urban-data-centers/locaties/cbs-urban-data-center-eindhoven>).

Vragen over deze publicatie kunnen gestuurd worden aan CBS-CvB onder vermelding van het referentienummer 190695. Ons e-mailadres is udc.info@cbs.nl.

Medewerkers

Niky van Geffen

Gino Dingena

Manon Joosten

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2019-2020	2019 tot en met 2020
2019/2020	Het gemiddelde over de jaren 2019 tot en met 2020
2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2019 en eindigend in 2020
2017/'18-2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2017/'18 tot en met 2019/'20

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.